N°. 19. A°. 1860.

ZONDAG EN MAANDAG 22 EN 23 JANUARIJ.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is *f* 24 's jaars of *f* 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels. . . . *f* 1.—
Iedere regel meer. - 0.20
Andere Advertentiën per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJBLAD,

bevattende het **Verslag der Commissie van Rapporteurs** *van de Eerste Kamer der Staten-Generaal omtrent het wetsontwerp nopens de* **NOORDER- en ZUIDERSPOORWEGEN.**
Morgen zal een **Extra Bijblad** *aan onze Geabonneerden worden verzonden, behelzende het* **ANTWOORD DER REGERING** *op dit Verslag.*

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *ROTTERDAM* doen te weten: dat is afgekondigd het besluit houdende opheffing met 1 Februarij a. s. van de Beurtveren tusschen de gemeente Amsterdam en Rotterdam en mitsdien intrekking en buiten werking stelling van alle Reglementen, Vrachtlijsten, Instructien en verdere bepalingen, welke voor het binnen- en buitenveer mogten gemaakt zijn; welk besluit is opgenomen in het Gemeenteblad n.° 1 van 1860, ter Plaatselijke Secretarie verkrijgbaar tegen betaling van drie centen.
Rotterdam den 21 *Januarij* 1860.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
de Secretaris, J. L. NIERSTRASZ, *L. S.* — *de Burgemeester,* J. F. HOFFMAN.

Vrije Handel.

Een dubbelen strijd gaat de Keizer der Franschen strijden; strijd met de geestelijkheid, strijd met de bescherming op staathuishoudkundig gebied. Heeft hij van een en ander de kosten berekend? Van een Napoleon III kunnen wij het tegendeel niet onderstellen; in elk geval, de kosten zullen groot, zeer groot zijn.

Ieder verstandig mensch moge met den schrijver van *Napoléon III et le clergé* verlangen, dat de Paus en zijne geestelijkheid zich bij de bebartiging der geestelijke dingen bepalen en den Keizer het regeren overlaten — que le Pape prie et que l'Empereur gouverne — het neemt niet weg, dat men er te Rome anders over denkt, en op de verheven roeping om zich uitsluitend met het heil der zielen bezig te houden, juist niet bijzonder gesteld schijnt te zijn.

De tegenstand, dien de Keizer van de zijde van Rome schijnt te gaan ondervinden, is een gewigtig feit. Zeker, de tijden zijn voorbij waarin de banbliksems van het Vaticaan magtiger vorsten-zelfs dan Napoleon III in het stof deden buigen; die voorheen zoo geduchte wapenen hebben veel van hun kracht verloren; maar toch, al behoeft een Vorst als de Keizer der Franschen bij het fronsen der wenkbraauwen van Rome's bisschop, den Jupiter der middeneeuwen, niet meer te sidderen en de wereld daarbij niet meer te daveren — een onverschillige zaak is het niet, of men hem onder zijn vrienden dan wel onder zijn vijanden heeft te rangschikken. Een onverschillige zaak is dat allerminst in Frankrijk, waar de magt der Kerk in sommige gedeelten nog zeer groot is. En door den neef en opvolger des grooten Keizers kan het niet uit het oog verloren zijn, dat de opligting van Pius VII en zijne na heftige verschillen gevolgde afzetting de magt van Napoleon I niet hebben bevestigd en onder de aanleidende oorzaken van zijn eindelijken val behooren gerekend te worden. Maar de gevallen staan niet gelijk; de menschheid is sints 1812 vooruitgegaan, en welligt kan de tegenwoordige Keizer, met hoop op goeden uitslag en zonder gevaar voor hem-zelven, den kamp tegen het geestelijk gezag wagen. Het zij hem van harte toegewenscht.

Aanzienlijk belooft de tegenstand te zijn, dien de nieuw aangekondigde plannen van Napoleon III van de zijde der protectionnisten te wachten hebben. Menigeen in Frankrijk, wien het volmaakt onverschillig is, wat de Keizer met den Paus beginnen zal, stelt het hoogste belang in de quaestie, wat de Keizer met de invoerregten voor heeft. Weer staan de handel en de nijverheid tegenover elkaar. De eerste juicht en zendt dankadressen; de laatste jammert en voorspelt haar ondergang. Verwondering kan dat niet baren. Tot hiertoe was onder Napoleon III een handelsstelsel van kracht, dat op vele punten nog meer op verbod dan op bescherming geleek. Thans acht de Keizer het geraden, den tot hiertoe gevolgden weg te verlaten; hij zal bij de volvoering van dat plan op vele moeijelijkheden stuiten, waarvan hij een groot deel zelf in het leven heeft geroepen.

De protectionnisten had hij tot hiertoe altijd bevredigd; zij waanden de bestendiging hunner kunstmatig verkregen voorregten zeker; daar komt hen op eens de brief des Keizers met bange vrees vervullen. Zoo is het met alle in de broeikassen der protectie gekweekte nijverheid; zij is aan een onnatuurlijken dampkring gewoon, en zonder een hevige reactie in geheel haar bestaan wordt zij aan de lucht der natuur niet blootgesteld. Verbods- en beschermingswetten hebben in Frankrijk geheerscht; geene verdediging der juiste economische beginselen werd in de half-officieele organen der Regering geduld; de oprigting-zelfs van een onafhankelijk orgaan, aan de verspreiding dier beginselen gewijd, ondervond nog voor weinige jaren groote bemoeijelijking van de zijde der administratie. Alles ademde protectie. Nu gelooven wij wel, dat de Fransche industrie genoeg eigen en gezonde levenskrachten bezit om ook zonder bescherming wèl te varen; maar zij is tot hiertoe niet gewoon, die eigen krachten te oefenen, zij is gewoon te steunen op den sterken arm van den Staat. Dat zij dat gemakkelijker vindt — wie zou het niet begrijpen? Die toestand echter, die honderden producenten ten koste van honderdduizenden consumenten bevoordeelt, is niet alleen nadeelig uit een oogpunt van algemeen belang, — op den duur is hij ook strijdig met het belang der industrie-zelve. Zelden bleek dit duidelijker dan thans. Één woord van den Keizer der Franschen is in staat, het gebouw der beschermde industrie te doen schudden. Dat komt, omdat men op een zandgrond bouwt, wanneer men protectie tot basis kiest; omdat de milde vrijheid de eenige grondslag van graniet is waarop men de fundamenten der nijverheid kan optrekken zonder dat men telkens met angstigen blik naar de regenvlagen en stormwinden behoeft uit te zien, die opdagen kunnen, en, eenmaal dáár zijnde, verwoesten zullen.

Dat het nu moeijelijk is, om op eens het gevolgde stelsel te laten varen en dat van den vrijen handel als het alleen mogelijke en wenschelijke te doen erkennen, is duidelijk. Gij hebt het protectionnisme gekweekt en gekoesterd, gij hebt zijn lof verkondigd en aan zijn heerschappij uw volk gewend, — het zal u niet gelukken, dat volk als met een tooverslag tot een gansch tegenovergestelde overtuiging te bekeeren. De leer, die gisteren bij u op den index stond, neemt gij heden in uw catechismus op; het volk heeft tijd noodig, om u in die snelle wending te volgen.

Volgen echter zal het, al is het dan ook niet op staanden voet, eenmaal zeker; dat waarborgt ons het gezond verstand der Franschen; dat waarborgt ons bovenal de gezondheid der zaak. Deze eerste tegenstand tegen Napoleon's plannen heeft niets ontmoedigends en niets ongewoons. Toen de eerste Engelsche minister die den vrijen handel voorstond, zijn ambt neerlegde, tooiden alle schepen op den Theems zich met vlaggen, en juichte de handel.

Meer dan ooit zal hier bij den overgang van het eene stelsel tot het andere bedaardheid, overleg gevorderd worden. Die beide zal Napoleon III ook wel weten aan te wenden; zoowel het belang der zaak als dat zijner politiek schrijft hem dat voor. Voor zijn aangekondigd voornemen verdient hij lof en dank. Geweldiger was de indruk van menigen brief, door den Keizer aan zijne vertrouwelingen in belangrijke oogenblikken gerigt; voor de welvaart, den vrede der volken zal misschien van al de in die brieven ontwikkelde plannen geen weldadiger zijn geweest, dan het nieuwe economische plan, den vijfden Januarij 1860 aan den Minister Fould, en weinig dagen later aan het publiek meegedeeld.

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 20 *Januarij.* — De graaf en de gravin de Persigny kwamen eergisteren op het kasteel van Windsor aan, om de Koningin te bezoeken.

— Het adres in antwoord op de troonrede, waarmede de Koningin de Parlementszitting opent, wordt in het Lagerhuis waarschijnlijk voorgeslagen door den heer St. Aubyn, vertegenwoordiger voor West Cornwall, en ondersteund door lord Henley, het lid voor Northampton.

— Te Lewes, waar ten gevolge van het overlijden van den heer Fitzroy, eersten commissaris voor de openbare werken, een vertegenwoordiger in het Lagerhuis moest benoemd worden, is de keus gevallen op den heer Blencowe, een geheel nieuw lid, van zeer vrijzinnige denkwijze en sterk aanhanger van het Ministerie, hetwelk gedurende de laatste weken ook door andere benoemingen aanzienlijke versterking bekomen heeft.

Tot de wetsontwerpen die in de aanstaande Zitting zullen worden ingediend behooren ook, naar men verneemt, die op de verzekerings-maatschappijen en spaarkassen, ten opzigte van welke groote verbeteringen noodig zijn, behalve die welke van 1844 tot 1858 daarin bereids zijn gebragt.

— De Morning Post verblijdt zich over de benoeming van graaf Cavour tot voorzitter van het Sardinisch Kabinet, in een artikel over de zaken van Italië, waarin dat blad beweert, hoe de vrede van Villafranca meer voor het welzijn van dat Schiereiland heeft te weeg gebragt dan de overwinningen bij Magenta en Solferino, omdat, zonder dien vrede en de daarop gevolgde ontwikkeling van den Pauselijken tegenstand, Italië zijne ware kracht nooit volkomen gekend zou hebben. Daarop laat het orgaan van lord Palmerston dit volgen: „Bij de houding van onoverwinnelijke hardnekkigheid, door den Paus aangenomen, heeft Italië behoefte aan den bijstand en de raadgevingen zijner kundigste en krachtigste zonen, en het is derhalve met een onvermengd genoegen dat de vrienden van den vooruitgang van Piemont en van de Italiaansche vrijheid de terugkeering van den heer Cavour in het bewind vernemen zullen. De wenschen der vrienden van Italië in alle Landen der wereld zullen de pogingen vergezellen, welke die Staatsman in dit oogenblik aanwendt om een populair en vaderlandslievend Kabinet te vormen. De Regering en het volk van Engeland, aan de beginselen getrouw welke beide van den aanvang des tegenwoordigen strijds af bestuurd hebben, zullen zonder aarzeling die maatregelen ondersteunen, die bestemd zijn om de uitbreiding en de veiligheid van den Sardinischen Staat te begunstigen, welke graaf Cavour tot verzekering van het algemeen belang van Italie zoeken mogt."

— Uit de reeds gedeeltelijk per telegraaf medegedeelde berigten, door de Atrato uit West-Indië overgebragt, blijkt verder nog dat de gezondheidstoestand der eilanden over het algemeen gunstig was; dat in de republiek Chili rust heerschte; dat het aanleggen van den spoorweg tusschen San Jago en Valparaiso snel vorderde, en dat de bewegingen der Indianen groote onrust in de provincie Aranco verwekten. Verschillende ontmoetingen tusschen hen en de regeringstroepen hadden plaats gegrepen. Ten gevolge van de vijandige houding der Indianen in het zuiden waren de werkzaamheden aan de mijnen geschorst.

FRANKRIJK.

PARIJS 20 Januarij.
(*Particuliere Correspondentie.*)

De heer Saint Marc Girardin, de welsprekende professor aan het Collège de France, heeft het heden morgen op zich genomen de brochure van den heer Villemain, ten gunste van het wereldlijk gezag des Pausen, te beantwoorden. Sedert langen tijd had het Journal des Débats vermeden zich omtrent de Romeinsche questie te verklaren. Het is zijn schitterendste medewerker die heden het woord neemt. Zijn artikel, getiteld: *Over den toestand van de Pauselijke Regering den* 1 *januarij* 1860, begint met de misbruiken der priesterregering te constateren. „Sedert lang is het Pauselijk bewind in Europa veroordeeld als eene Regering vol misbruiken en ongeregeldheden." De schrijver herinnert vervolgens dat de zaak der nationaliteiten in Griekenland en België heeft gezegepraald en dat het beginsel niet nieuw is. Hij tracht voorts te bewijzen dat een Congres onbevoegd zou zijn om de questiën uit te maken, die betrekking hebben tot het wereldlijk gezag des Pausen. „Iedere Staat is onafhankelijk; iedere Staat is Souverein. De Paus kan dus, uit kracht van zijn regt als onafhankelijk Souverein, door het Congres niet van zijn eigendom worden ontzet ten algemeenen nutte, evenmin als de Paus zelf het regt heeft, hetwelk zich de Pausen voormaals toeëigenden, om Vorsten van hun troon vervallen te verklaren. Laat ons evenwel niet uit het oog verliezen dat zij, wanneer zij dit deden, zich bewogen binnen de sfeer van hun geestelijk gezag. Het was eene aanmatiging van het geestelijke, ten koste van het wereldlijke. Als wereldlijk Vorst had de Paus geene magt hoegenaamd over de andere wereldlijke Vorsten, evenmin als deze magt hebben over hem. Het Congres zou dus zoo onbevoegd mogelijk zijn om uitspraak te doen omtrent den Paus en zijne bezittingen. Het zou tegenover den Paus geen ander regt bezitten dan dat hetwelk het ontleenen zou aan de daden van Nationale Souvereiniteit, welke door het Italiaansche volk zijn bedreven.

„Eenmaal dit regt erkend zijnde behoeft zijne toepassing den Paus niet door een Congres of door iemand anders te worden aangezegd. Daarvoor is genoegzaam gezorgd door het Italiaansche volk zelf. Het is dus voor hem, voor zijne eer, en diensvolgens ook voor zijne magt, beter zich te houden aan de uitspraak der gebeurtenissen dan af te wachten dat de diplomatie deze uitspraak bekrachtige of verzware. Verzware! Waardoor, zal men zeggen, zou een Congres, welk dan ook, of de souvereine beslissing van Frankrijk de uitspraak kunnen verzwaren door de nationale souvereiniteit gedaan ten aanzien van het wereldlijk gebied van den Paus? Zij kunnen die uitspraak verzwaren ten koste van hetgeen het meeste gewigt heeft voor een gezag dat uitgaat van een geestelijk beginsel: zijne zedelijke waardigheid. De uitspraak des volks ontneemt den Paus zijn wereldlijk gezag; de uitspraak der diplomatie zou hem dat niet teruggeven, maar hem nog daarenboven zijne zedelijke waardigheid ontrooven door de schadeloosstelling, welke zij beproeven zou hem te verschaffen."

„Zoo er evenwel een Congres plaats heeft, heet het verder, „zal de nationale souvereiniteit er zegevieren. Het is de grootste omwenteling, die in het staatsregt van Europa kan plaats grijpen. Wij juichen die omwenteling van ganscher harte toe; wij hebben steeds in Frankrijk het beginsel der nationale souvereiniteit erkend, in de verschillende vormen, waarin het zich voordeed."

Ik moet u in 't voorbijgaan doen opmerken dat het de eerste maal is dat de Débats zoo bepaald de nationale souvereiniteit, welke het Keizerrijk heeft te voorschijn geroepen, erkennen.

Een tegenhanger van dit artikel, maar heftiger van vorm, wordt heden avond door la Patrie medegedeeld; het is geteekend Tranchant, de derde incarnatie van den heer de la Guéronnière, zoo als l'Univers zegt. Van de andere zijde is een uitval gedaan door l'Union en la Gazette de France, die den tweeden brief aan een vriend, door mgr. Dupanloup, mededeelen, welke hierop nederkomt: „Wanneer men den opstand van de Romagna sanctionneert, is er geen reden waarom morgen niet de andere provinciën der Pauselijke Staten ook zouden opstaan."

Wat de staathuishoudkundige en handelsquestie betreft, — er zal geen tractaat tusschen Frankrijk en Engeland gesloten worden maar, hetgeen een groot verschil oplevert, eene conventie, waarin de verschillende regten, op de verschillende voortbrengselen geheven, zullen worden vastgesteld. Men verzekert mij dat de onderhandelingen zijn ten einde gebragt en de onderteekening heeft plaats gehad. Dit laatste betwijfel ik zeer; ik geloof niet dat er eenige conventie zal geteekend worden vóór de opening van het Parlement.

L'Indépendance Belge is heden en gisteren in beslag genomen. Gij zult er een brief betreffende de verkiezing van den heer de Dalmas in vinden, benevens het feit dat de aartsbisschop van Rennes aan zijne geestelijkheid heeft geweigerd den prefect het gewone nieuwjaarsbezoek te brengen: hij had tot hen die de betrekking van aalmoezenier, hetzij bij het leger, hetzij in de gevangenissen of hospitalen bekleeden, en die dien ten gevolge een dubbel inkomen van den Staat ontvangen, gezegd: „wat u betreft, die aan twee ruiven eet, gij kunt er heengaan."

Deze beide zaken moeten de inbeslagneming veroorzaakt hebben.

Zoo als ik u heb voorspeld, de zaak der aanhechting van Savoije en Nizza wordt door de half officiële pers ten onderwerp gekozen. De Regering van Sardinië heeft een Fransch dagbladschrijver te Nizza, die in een blad ter dier plaatse de zaak der aanhechting bepleitte, uitgezet; bovendien heeft zij verboden deze questie in de dagbladen te bespreken. Ziehier de nota (ministerieel?) welke daaromtrent heden avond door le Pays wordt medegedeeld:

„Volgens eene telegrafische depeche, gedagteekend Antibes 19 januarij, zou de gouverneur van Nizza aan het dagblad l'Avenir verboden hebben, om in het vervolg over de aanhechting van Nizza en Frankrijk te discussiëren of de artikelen in buitenlandsche bladen betreffende deze questie over te nemen.

„Deze tijding kan waar zijn; intusschen heeft men regt om te vinden dat de gouverneur van Nizza bij deze gelegenheid eene groote verantwoordelijkheid op zich genomen heeft.

„Het komt ons vreemd voor dat de Regering van Piemont tweeërlei politiek op het punt der aanhechting zou volgen; en wanneer zij, met regt, het er voor houdt dat de bevolking aan gene zijde der Alpen behoort te worden geraadpleegd, dan schijnt het niets meer dan natuurlijk dat men althans luistert naar de stem des volks aan deze zijde der Alpen.

„Het beginsel der nationaliteiten kan niet gebragt worden tot die soort van zaken, waarvan Pascal zeide: Waarheid aan deze, dwaling aan gene zijde van een berg."

Ziedaar het begin van de campagne der Regeringsorganen.

— De heer Thouvenel, minister van buitenlandsche zaken, is heden avond ten zes ure alhier aangekomen. Men denkt dat hij zondag of maandag zijn ministerie zal aanvaarden.

— De 126ste brochure over de Italiaansche questie heeft thans het licht gezien.

BELGIË.

BRUSSEL 20 *Januarij.* — De Kamer van Vertegenwoordigers heeft in hare zitting van heden de algemeene beraadslaging geopend over het budget van het departement der openbare werken. Zij heeft uitsluitend geloopen over de ten uitvoer legging der verbindtenissen door de Luxemburgsche spoorwegmaatschappij (waarvoor volgens de oppositie de Regering eene zwakke en geenszins onbaatzuchtige voorliefde koestert) jegens den Staat aangegaan. Morgen voortzetting der discussie.

LEUVEN 20 *Januarij.* — Omtrent de gisteren plaats gehad hebbende verkiezing, eene van de merkwaardigste sedert de afkondiging onzer Constitutie en waarbij de partijen vijandiger en scherper dan ooit tegenover elkander stonden, verneemt men de navolgende nadere bijzonderheden: Reeds de omstandigheid dat van de 4025 ingeschreven kiezers (waarvan er nog 200 moeten worden afgetrokken wegens overlijden of vertrek naar elders sedert het opmaken der lijsten), 3625 zijn opgekomen, bewijst voor de hevigheid van den strijd. Het aantal uitgebragte geldige stemmen was, voor den Senaat 3607, voor de Kamer 3613; de beslissende meerderheid was dus voor den Senaat 1804, voor de Kamer 1807. De clericale kandidaten voor den Senaat, de heeren de la Coste en d'Overschie, verkregen 1978 en 1970, de liberale kandidaten, de heeren E. Claes en Goupy de Quabecq, 1629 en 1607 stemmen. Voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers was de uitslag als volgt: de vier clericale kandidaten, de heeren Landeloos, de Man d'Attenrode, Beeckman en van Dormael, verkregen 1946, 1931, 1876 en 1865 stemmen; de liberale kandidaten de Luesemans, Delporte, Peeters-Lowet en d'Udekem, 1777, 1693, 1644 en 1636 stemmen. Wij meenden deze cijfers te moeten mededeelen om te doen zien hoe levendig en hardnekkig men elkander de zege heeft betwist.

Van de beweging en spanning, die den geheelen dag, maar vooral gedurende de opening der stembilletten, in Leuven heerschte, kan men zich naauwelijks een denkbeeld maken. Bij de opening der eerste stembussen, die van de stad zelf en hare omstreken, scheen de overwinning zich ten gunste van de liberalen te zullen verklaren. De schitterende meerderheid, hier door hen verkregen, bragt reeds in het kamp der clericalen de grootste verslagenheid te weeg; maar de stembus van Tirlemont toonde reeds minder gunstige kansen voor de eerstgenoemden en met de opening van die van Diest en de plattelandsgemeenten keerden zich die kansen voor goed ten voordeele van de Katholieke partij.

Zij heeft dus getriomfeerd; al de leden, wier toelating, ten gevolge van het gebeurde bij de verkiezingen in junij 1859 door den Senaat en de Kamer werd afgestemd, zijn op nieuw gekozen. Toch is de nederlaag der liberalen niet zonder eer en kunnen zij alhans zich troosten dat de krachten hunner partij aanmerkelijk zijn toegenomen, om tegenover de uiterste inspanning der tegenpartij nog tot zulk een resultaat te hebben kunnen komen. Men zegt overigens dat dezelfde misbruiken, waarom de vroegere verkiezingen vernietigd werden, ook thans hebben plaats gehad, maar zóó voorzigtig en anoniem, dat de schuld bijna onmogelijk te bewijzen zou zijn. Behalve de stokslagers, dit maal niet tot eene bende vereenigd, maar verspreid in de straten van Leuven rondloopend, heeft men thans ook de studenten der Universiteit, onder de leiding hunner hoofden en leeraars, tot eene soort van clericale politie in den omtrek der stembussen gebezigd.

DUITSCHLAND.

BERLIJN 19 *Januarij.* — Uit hoofde eener door gevatte koude ontstane ongesteldheid van den Prins Regent is het jaarlijksch Ordensfeest, dat den 22 dezer moest gehouden worden, tot zondag 29 dezer uitgesteld.

De aanvang der zittingen van den Landdag is gewoonlijk ook die der groote feestelijkheden in de hoogere standen. Ten Hove zal men zich dit jaar

in dit opzigt tot het noodzakelijkste bepalen, naardien de voortdurend lijdende gezondheidstoestand des Konings alle geruchtmakende uitspanningen verbiedt, en bovendien de Prinses van Pruissen en Prinses Karel van Pruissen den halven rouw over hare in junij des vorigen jaars overledene moeder, de Groothertogin-Weduwe van Saksen Weimar, nog dragen. In stede van bals zullen nu verscheiden luisterrijke diners bij den Prins Regent gegeven worden.

— Het gerucht wil dat de heer von Schleinitz als minister zal aftreden en tot gezant te Londen bestemd zou zijn, terwijl de heer von Bismark Schönhausen hem in het Ministerie zou vervangen en graaf Bernstorff gezant te Petersburg worden.

— Na den afloop der conferentie over de bevestiging der kusten, wier leden zich in de hoofdpunten met de Pruissische memorie vereenigd hebben, zal in de eerste plaats eene lokale bezigtiging en onderzoek van het voor de beraamde verdedigingsmiddelen vereischte terrein volgen, waarna later eene voordragt van Pruissen aan de Bondsvergadering, op de vroeger ontwikkelde gronden, verwacht wordt. De spoorwegen welke met het verdedigingsstelsel in verband gebragt moeten worden kunnen door actie-maatschappijen worden aangelegd. Er zullen nogtans bedenkingen van strategischen aard rijzen en hieruit, alsmede uit de verwezenlijking van het stelsel in het algemeen, gemeenschappelijke kosten voortvloeijen, welke eenige kleinere Staten te zwaar belasten zouden en, ingeval men op eenstemmigheid te Frankfort mag rekenen, de Pruissische voorstellen zouden doen billijken.

— De akademie van wetenschappen te Berlijn heeft den door Lalande ingestelden prijs in het vak der sterrekunde den geachten sterrekundige Luther, aan het observatorium te Bilk bij Dusseldorp, toegewezen, voor de ontdekking der planeet Mnemosyne, de eenige die in den loop des jaars 1859 ontdekt is.

— Eene opmerkelijk lange reis is door een brief gemaakt, welke den 18 april 1854 uit Stettin aan een daar te huis behoorend zeeman afgezonden werd, die zich toen aan boord van het Amerikaansch clipperschip Eurica te Hong Kong bevond. Hij werd daar echter niet meer aangetroffen; de brief ging derhalve terug en kwam den 15 januarij 1860, dus na bijna zes jaren, weder in handen des afzenders.

— De handels-expeditie, door de Pruissische Regering naar China en Japan afgezonden, heeft den 7 dezer het anker geworpen bij Teneriffe. Zoo als men zich herinneren zal, bestaat zij uit het fregat Thétis, kommandant Jachmann, de stoomkorvet Arcana en de brik Frauenlob. De wetenschappelijke commissie heeft zich aan wal begeven om sommige gedeelten van het eiland uit een botanisch en geologisch oogpunt te onderzoeken.

Weenen 18 *Januarij*. — Onder andere gedane benoemingen van gelijken aard behoort die van Koning Willem III der Nederlanden tot overste-bezitter van het 63ste en van den Groothertog van Saksen Weimar Eisenach tot overste-bezitter van het 64ste Oostenrijksch regement van linie.

Gisteren zijn hier depêches uit Parijs ontvangen, wier inhoud een zeer onaangenamen indruk gemaakt heeft. Men verhaalt, zonder nogtans voor de waarheid in te staan, hoe Prins Metternich daarin verklaart dat wel is waar ten opzigte van den afstand van Savoije aan Frankrijk nog geene vormelijke schikking tusschen Frankrijk en Engeland getroffen is, maar de onderhandelingen nogtans ver genoeg gevorderd zijn om eene overeenkomst volgens het doel van eerstgenoemde Mogendheid te doen verwachten. Het gerucht wegens den afstand van het eiland Sardinië aan Engeland heeft hier van den aanvang af geen geloof ontmoet; daarentegen meent men zeker te weten hoe lord Palmerston niet ongeneigd was Frankrijk met de wapenen te ondersteunen, in geval Oostenrijk ter gunste der Italiaansche Vorsten mogt willen tusschenbeide komen. De eerste Minister vond hieromtrent nogtans in het Kabinet weinig bijval, en het zou inzonderheid lord Russell zijn geweest die de meening voorstond dat Engeland verklaren moest elke oplossing van het Italiaansche vraagstuk te billijken, die zonder vreemde interventie en zonder aanwending van dwangmiddelen tot stand kan komen, terwijl Engeland zich overigens tot eene jegens Frankrijk vriendschappelijke onzijdigheid bepalen zal.

ITALIË.

Venetie 15 *Januarij*. — Door het sluiten van nagenoeg al de schouwburgen hier ter stede zijn verscheiden honderden arme kunstenaars en fabriekanten in hun beroep benadeeld en op het punt om aan het gebrek te worden prijs gegeven. In hunnen nood hebben zij zich tot den stadhouder alhier gewend, die de dringendste vertoogen tot het gemeentebestuur gerigt en verlangd heeft dat dit het daarheen zou rigten dat hunne landslieden niet geheel tot armoede vervallen, en hen derhalve òf in het voor de armen bestemd ondersteuningsfonds opnemen, òf andere maatregelen tot leniging van den nood beramen. Dien ten gevolge heeft zich een committé van onderstand gevormd, wier leden van huis tot huis gaan zullen, om de vrijwillige liefdadige bijdragen in te zamelen.

Per Telegraaf.

LONDEN 21 Januarij.

Volgens den Morning Herald zou de aartsbisschop van Parijs zijn ontslag hebben genomen als lid van den Geheimen Raad des Keizers.

De Spectator meent te weten dat het Anglo-Fransche handelstractaat de gelijkstelling der Engelsche en Fransche handelsvlaggen en de opheffing der tonnegelden zal bevatten. Voorts zou er bepaald worden dat Engeland geen uitvoerregt van de steenkolen heft en eene herziening van het tarief zal doen plaats hebben.

Volgens geruchten is er eene schikking tusschen beide Staten tot stand gekomen betreffende de visscherijen van Newfoundland.

Tweede depêche.

De gezagvoerder van het stoomschip Great Eastern, de heer Harrison, is verdronken.

PARIJS 21 Januarij.

De Moniteur bevat heden een rapport van de ministers Billault, Magne en Rouher aan den Keizer over de landontginningen waarvan sprake is in den brief van 5 januarij jl. Daarna wordt een exposé gegeven van de maatregelen, die onder de verschillende regeringen genomen zijn om de ontginning der onbebouwde streken en de droogmaking der moerassen tot stand te brengen. De Ministers deelen verder mede dat zij zich bezig houden met het in gereedheid brengen van ontwerpen om die aan de goedkeuring van den Staatsraad te onderwerpen en waarbij de ontginning en droogmaking wordt voorgesteld eener oppervlakte van 2,790,000 bunders. Deze werken zullen echter eerst worden ondernomen, wanneer zij, na een onderzoek in loco, door den Staatsraad nuttig zullen zijn gekeurd. Aan de gemeenten zal worden aangeboden om òf zelf die werken te ondernemen, òf ze door den Staat tot stand te doen brengen tegen afstand van de helft der gewonnen gronden.

Tweede depêche.

De protectionnisten in de departementen maken zich gereed om een adres tot den Keizer te rigten en willen voorts bij den Senaat petitionneren.

De openbaarmaking van het tractaat met Engeland wordt binnen weinige dagen te gemoet gezien.

BERLIJN 20 Januarij.

In de heden gehouden zitting der Tweede Kamer bragt de minister van binnenlandsche zaken, graaf von Schwerin, het wetsontwerp op de kiesdistricten ter tafel. Volgens dat ontwerp worden altijd twee districten bijeen gevoegd en verkiezen ieder twee afgevaardigden; de plaatsen der verkiezing worden bij de wet geregeld; voor aangewezen bijzondere gevallen is den Minister van binnenlandsche zaken het vaststellen van bepalingen voorbehouden. In zijne inleidende rede wees de Minister er op dat men tot hiertoe verkeerde toestanden had en dat de vrijheid der verkiezing noodzakelijk is. Over de benoeming eener bijzondere commissie, uit talrijke leden en wel uit alle gedeelten des Lands benoemd, zamengesteld, alsmede over de verdere wijze der behandeling van het voorstel zal, nadat dit gedrukt en rondgedeeld is, in de eerstvolgende algemeene zitting beraadslaagd worden.

HAMBURG 20 Januarij.

Het constitutionneel committé van den Zweedschen Rijksdag heeft uitgemaakt dat er reden bestaat om de Ministers uit een dubbel oogpunt te laken, vooreerst omdat zij aan het Ministerie van buitenlandsche zaken Noorwegers gebruiken, en ten tweede omdat zij aan vreemdelingen de vrijheid verleenen om grondbezittingen in Zweden te koopen.

TURIJN 21 Januarij.

Heden heeft het nieuwe ministerie de gevorderde eeden in handen des Konings afgelegd. Het is aldus zamengesteld: Cavour, minister-president, buitenlandsche zaken en ad interim binnenlandsche zaken: Fanti, oorlog; Cassinis, eeredienst en justitie; Vegezzi, financien; Mamiani, openbaar onderwijs; Jacini, openbare werken.

Het Regeringsblad behelst een Koninklijk besluit, waarbij de Kamer van afgevaardigden ontbonden en gelijktijdig het tijdstip bepaald wordt, waarop de nieuwe verkiezingen zullen moeten plaats hebben.

MODENA 21 Januarij.

Bij een heden door den Gouverneur uitgevaardigd decreet, wordt de afkondiging bevolen van de Sardinische kieswet. Het aantal der te kiezen afgevaardigden wordt gelijktijdig bepaald en verder al die voorschriften gegeven, welke op de naderende verkiezingen betrekking hebben.

MADRID 20 Januarij.

Van de reede van Tetuan wordt den 18 dezer berigt: „Er heerscht eene groote bedrijvigheid aan boord van het eskader. Onophoudelijk is men bezig levensmiddelen, ammunitie, legerwagens en muilezels te ontschepen. De kavalerie wordt verwacht.”

LONDEN 21 Januarij.

Koloniale Artikelen stil maar vast. — IJzer 58/3. — Olien. Lijn- 27½, Patent- 39. — Peper, Singapore 4⅛ p. — Tin Straits 130.

LIVERPOOL 21 Januarij.

Katoen. Heden werden afgedaan 8000 b. tot onveranderde prijzen. De voorraad bedraagt heden 605,800 b.

BERLIJN 21 Januarij.

Rogge per Januarij 47¾; Voorjaar 44¾. — Raapolie per Januarij 10⅓, April/Mei 10¾.

MADRID 20 Januarij.

Spanje 1¾ pc. 34.45; dito 3 pc. 44.50.

PARIJS 21 Januarij.

Frankrijk 3 pc. 68.80; dito 4½ pc. 97. Crediet Mob. 766. Spanje 3 pc. 43¼.

LONDEN 21 Januarij.

De 3 pc. Geconsolideerden 95. Spanje 1¾ pc. 33⅜; dito Certific. 5. Mexico 3 pc. 22⅛. Equador 1 pc. 13. Venezuela 4½ pc. 26½. Holland 2½ pc. 65⅞.

WEENEN 21 Januarij.

Nationale Metalliek 5 pc. 80.20. Metall. 5 pc. 72.80. Wissel Londen *f* 131.

FRANKFORT 21 Januarij.

Metalliek 5 pc. 53; dito Natoniale 5 pc. 58⅞. Spanje 1¾ pc. 32¾; dito 3 pc. 43.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 21 Januarij.

Door de Arrondissements-Regtbank alhier is regtsingang met bevel van gevangenneming verleend tegen 13 zeelieden, ter zake van, na aanmonstering te Schiedam op het Nederlandsch fregat *Hester Adriana*, kapitein G. Strang van Hees, van dien bodem te Cardiff te zijn gedeserteerd.

Men verneemt dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal tegen de helft der volgende maand hare werkzaamheden zal hervatten.

Wij vernemen met zekerheid, dat gisteren door de directie der Nederlandsche Rijnspoorwegmaatschappij en de heeren D. A. Schretlen en J. R. Maxwils, de overeenkomst is geteekend, waarbij die Maatschappij zich verbindt de exploitatie te aanvaarden van den door genoemde heeren aan te leggen en uiterlijk op den eersten mei 1862 in ter exploitatie geschikten staat op te leveren spoorweg, loopende van Scheveningen langs 's Gravenhage tot aan — en in verbinding met den Nederlandschen Rijnspoorweg nabij Gouda. Die overeenkomst zal nu eerlang aan de goedkeuring der aandeelhouders van de Nederlandsche Rijnspoorwegmaatschappij worden onderworpen.

Z. M. heeft goedgekeurd het besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, waarbij de vice-president van den Raad van Nederlandsch-Indië, A. H. W. baron de Kock, op het daartoe door hem gedane verzoek, met den 30sten junij 1860, op de meest eervolle wijze, uit 's Lands dienst wordt ontslagen, onder dankbetuiging voor zijne langdurige en trouwe diensten aan den Lande bewezen, en met behoud van aanspraak op pensioen; en met ingang van 1 julij 1860, benoemd: tot vice-president van den Raad van Nederlandsch-Indië, den heer mr. A. Prins, thans lid van dien Raad, en tot lid, den heer jhr. mr. H. C. van der Wijck, thans resident van Soerabaija, en eindelijk tot kommandeur der orde van den Nederl. Leeuw benoemd, den aftredenden vice-president van den Raad van Nederlandsch-Indië, A. H. W. baron de Kock, ridder dier orde.

Z. M. heeft tot rector-magnificus der Hoogeschool te Leyden voor het akademiejaar 1860—1861 benoemd den hoogleeraar J. de Wal.

Bij Koninklijk besluit is aan den heer J. P. Ciriaci, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als referendaris bij het Departement van Financien, onder dankbetuiging voor de veeljarige en belangrijke diensten door hem aan den Lande bewezen, behoudens aanspraak op pensioen; en zijn bij voorm. Departement benoemd: tot referendaris, de heer J. C. Bloem, thans contr. der dir. bel., in- en uitg. regt. en acc. te Amsterdam; tot hoofdcommiezen, de heeren mr. J. L. de Bruyn Kops, C. Zeeman en J. A. T. Cohen Stuart, thans commiezen; tot adjunct-commiezen, de heeren T. A. J. Linnemann, J. P. Caron, M. Henriquert Pimentel. J. A. de Ruiter en G. J. Tinbergen, thans 1ste klerken. Voorts is aan den kamerbewaarder en controleur der boden bij het Departement van Finantien C. Mooyman, eervol ontslag uit gem. betrekking verleend, behoudens aanspraak op pensioen, en in zijne plaats benoemd de bode W. Buytendorp.

Z. M. heeft goedgevonden: tot burgemeester der gemeente Vierlingsbeek te benoemen P. Jenniskens; aan G. A. de Geus, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als burgemeester der gemeente Houtrijk en Polanen, en in zijne plaats te benoemen F. H. Kleine, ten einde deze betrekking te gelijk met die van burgemeester der gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude te bekleeden; eervol ontslag te verleenen aan mr. F. J. van Voorthuyzen, als burgemeester der gemeente Schoonhoven.

Beroepen tot predikant bij de Hervormde gemeente te Balk (cl. Sneek), ds. L. Schouten, pred. te Vianen.

Aangenomen: het beroep tot predikant bij de Hervormde gemeente te Gorinchem, door ds. A. de Pecker, thans te Waddinxveen.

's Gravenhage 21 *Januarij*. — Gisteren avond heeft er bij H. M. de Koningin ter eere van den Prins van Wurtemberg eene luisterrijke soirée plaats gehad.

— Heden middag heeft er bij H. M. de Koningin-Moeder een groot diner plaats gehad.

— Z. K. H. de Prins van Oranje, die thans in Engeland is, wordt tegen den verjaardag van Z. M. den Koning, den 19 februarij, alhier terug verwacht.

— De Sardinische gezant markies de Tagliacarne is heden ochtend door Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken ontvangen.

— Men verneemt dat binnen kort alhier in het openbaar zal worden aanbesteed het bouwen van een paleis voor den Hoogen Raad der Nederlanden.

— Heden morgen is alhier op de burgerlijke begraafplaats ter aarde besteld het stoffelijk overschot van den vroegeren inspecteur van politie titulair Verboom. De slippen van het lijkkleed werden gedragen door de vier oudste agenten van politie. Het lijk werd door 12 agenten ter laatste rustplaatse gedragen en gevolgd door de inspecteurs en de vier agenten van politie der eerste klasse.

— De Leydsche volksschuit, welke gisteren avond en 8 ure alhier had moeten aankomen, is eerst ten 11 ure gearriveerd, doordien voorbij den Leydschendam door de duisternis jager en paard in de vliet zijn geraakt en niet dan met de uiterste inspanning zijn gered; het paard was echter zoodanig verwond dat het de reis niet kon vervolgen.

— Aanstaanden maandag avond zal door het Italiaansche operagezelschap van Amsterdam alhier weder eene voorstelling worden gegeven, bestaande uit de opera: *Lucie de Lammermoor.*

Utrecht 21 *Januarij*. — Men verneemt, dat door het Prov. Geregtshof in Utrecht, ten gevolge der vacature, ontstaan door het overlijden van den geachten heer jhr. mr. A. Coenen van 's Gravesloot, de navolgende aanbevelingslijst van zes kandidaten voor de betrekking van raadsheer is opgemaakt: jhr. mr. J. L. Ram, lid in de arr.-regtb. te Utrecht; mr. A. R. van Bel, lid in de arr.-regtb. te Amersfoort; mr. A. W. Wichers, offic. van just. bij de arr.-regtb. te Utrecht; mr. G. Turk, offic. van justitie bij de arr.-regtb. te Amersfoort; mr. C. Th. baron van Lijnden van Sandenburg, advokaat, en mr. N. F. van Nooten, lid van de arr.-regtb., beiden te Utrecht.

's Hertogenbosch 20 *Januarij*. — Een der zieken uit het militair hospitaal en behoorende tot het depôt van discipline, is gisteren nacht weder ontvlugt, zonder dat men tot nog toe zijne verblijfplaats is kunnen te weten komen. Voor eenig geld had hij van een der ziekenoppassers een weinig kleederen ontvangen, die hem bij zijne vlugt zeer te stade kwamen.

Middelburg 19 *Januarij*. — Heden heeft de Arrondissements-Regtbank alhier uitspraak gedaan in drie der zeven zaken nopens den door Arnemuidsche visschers aan het schip *de Witt* gepleegden zeeroof, waarvan reeds vroeger in deze Courant melding is gemaakt. Van de 21 beklaagden is er ééne vrouw vrijgesproken, terwijl de anderen zijn veroordeeld voor 6 maanden correctioneele gevangenisstraf, behalve de vrouwen die, met het rondventen van den notenmuskaat belast, er met ééne maand zijn afgekomen.

Arnhem 20 *Januarij*. — Gisteren stond voor het Provinciaal Geregtshof van Gelderland te regt H. van der Lucht, landbouwer te Niftrik, beschuldigd van moedwilligen doodslag in den avond van 28 september jl. op R. Heynen, molenaarsknecht te Druten, gepleegd. Na voorlezing van de acte van beschuldiging en de ondervraging des beschuldigden, die bij zijne opgaven, dat hij de daad uit wettige zelfverdediging had gepleegd, bleef volharden, werd een aanvang gemaakt met het verhoor van 27 gedagvaarde getuigen. Onder die getuigen bevonden zich vier deskundigen, door welke werd verklaard dat de dood van den verslagene aan met een hard voorwerp toegebragte beleedigingen moest worden toegeschreven, en dat onder andere omstandigheden eene genezing mogelijk was geweest, ofschoon zulks niet tot de waarschijnlijkheden had behoord. Heden morgen had de voortzetting van de behandeling dezer zaak plaats en werd het woord gevoerd door den advocaat-generaal, mr. J. F. Pringle, wiens requisitoir strekte tot schuldverklaring met veroordeeling van den beschuldigde tot eene zevenjarige tuchthuisstraf. Daarna trad mr. G. Everts P. Pz. als verdediger op.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 21 Januarij.

OVERLEDEN: M. M. J. Londeman, jd., 20 j. — H. E. Weldrager, d., 22 d. — H. S. J. Fuhri Snethlage, d., 1 j. — E. M. Weenig, d., 3 d. — T. J. Smits, z., 1 j. — J. J. van Bochove, jm., 27 j. — K. Sterkman, wed. A. Bisschop, 75 j. — J. A. van Dijk, z., 17 d. — W. Kany, man van N. van Vliet, 54 j.

BEVALLEN: M. C. Kruitwagen, geb. Roert, levenl. z. — M. R. Lenders, geb. Friedmain, d. — M. L. van der Lugt, geb. Nuevenaar, z. — E. Alder, geb. Nossent, z. — H. C. Huisen, geb. Dikkenboer, d. — J. Boodt, geb. van Gijn, d. — J. Berman, geb. Haagman, d. — J. M. Sprankhuizen, geb. Kerkum, d. — R. van Buuren, geb. de Graaff, z. — J. M. Beer, geb. Mus, d. — A. E. H. van der Sanden, geb. van Heel, z. — J. Sichterman, geb. Schipper, z. — A. B. van Vianen, geb. Kersteman, z. — P. F. Buys, geb. Kording, z. — M. Janknegt, geb. Wessendorp, z. — G. Kleingeld, geb. de Jong, z. — J. M. Kraagenbruik, geb. Addiaks, d.

ONDERTROUWD: D. van Dongen, jm., 23 j., met E. Sloendregt, jd., 29 j. — J. van Gelderen, jm., 24 j., met J. Christiaanse, jd., 35 j. — J. B. van Bebberen, jm., 23 j., met T. van den Berg, jd., 24 j. — J. M. van Eck, jm., 46 j., met J. E. van Dijk, jd., 33 j. — F. A. Volking, jm., 28 j., met C. C. Driessen, jd., 28 j. — F. P. van der Pluym, jm., 33 j., met W. A. Dierkx, jd., 20 j. — C. Klok, wedr., 33 j., met M. Hulleman, jd., 22 j. — A. J. Stadhouders, jm., 23 j., met A. Timbergen, jd., 25 j. — Q. van Tiel, jm., 31 j., met G. J. Vlos, jd., 30 j. — A. Schnitzler, jm., 30 j., met M. van Zanten, jd., 25 j. — J. de Graaf, jm., 26 j., met C. M. Kool, jd., 22 j. — A. Schroot, jm., 35 j., met J. M. van den Bosch, wed. W. J. H. Rademaker, 33 j. — G. F. van der Heyden, jm., 32 j., met H. Waegemaekers, jd., 19 j. — A. van Nooijen, jm., 34 j., met H. Onderwater, jd., 26 j. — J. M. W. Witte, jm., 28 j., met J. F. M. P. Sleurs, jd., 25 j. — N. A. Grijsenhout, jm., 35 j., met E. Tomson, jd., 36 j. — C. Strookman, jm., 23 j., met N. Konijnenburg, jd., 22 j. — A. C. Dolk, jm., 25 j., met J. P. Flipsen, jd., 28 j. — A. Steen, jm., 26 j., met L. A. Tamson, jd., 31 j. — P. van Abkoude, jm., 23 j., met N. Schroot, jd., 23 j. — J. Deelen, jm., 38 j., met N. van Schaik, jd., 29 j. — H. Frie, wedr., 35 j., met A. Versteeg, jd., 23 j. — K. P. Meijer, jm., 28 j., met P. A. de Keyzer, jd., 32 j. — C. A. Sloan, jm., 26 j., met G. N. Nuveman, jd., 27 j. — B. Blom, jm., 37 j., met J. J. Vermeulen, jd., 23 j. — A. G. S. Roos, jm., 21 j., met A. C. Meeuwissen, jd., 30 j. — D. Schaap, jm., 22 j., met A. C. van Beek, jd., 21 j.

240ste Staats-Loterij.

5de Klasse, 16de Lijst.

Trekking op 21 Januarij.

GETROKKEN PRIJZEN.

Prijs van *f* 70 en Premie *f* 3000: N.° 10404
„ „ - 400: N.° 101 2079

Prijzen van *f* 70:

837 3115 4938 6781 9579 11909 12570 14702
950 3430 5110 7898 9638 12140 14604 15335
1405 3535 5758 9006 11448 12427

Cargalijsten.

Amsterdam.

BATAVIA, Wilhelmina Lucia, G. Poolman. — 4245 b. Koffij, 2396 kann. Suiker, 876 sch. Tin, 4851 boss. Bindr., N. H. M.

Beursberigten.

ROTTERDAM 21 Januarij.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl....	Werk. Schuld 4 pCt.	98 9/16	98⅝	98⅝
Portugal,	Obl. 1856/7/9. 3 „	42½		
Rusland,	bij Stiegl. 18555 „	100	100 1/16	100 1/16
„	Spoorw. Aand. 5 „	217¾		
Pruissen,	Aand. 1854 ... *f*	206		
Oostenr.,	Obl. in Metal. 2½ „	27 11/16	27 13/16	27 13/16
„	dito dito .... 5 „	51½	51¾	51¾
„	dito N. te Ams. 5 „	73		
„	dito Nat. Met. 5 „	56½	56¾	56¾
„	Priorit. Loten. „	92½		

De beurs leverde heden weinig belangrijks, en bepaalde de handel zich grootendeels tot Oostenrijksche fondsen, welke in den aanvang tot teruggang neigden, doch ten slotte wederom, onder den invloed van hooger Weener merken, tot vaste prijzen gevraagd bleven.

Het Commité der Effecten-handelaren,
H. A. MARCELIS, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten drie ure: Nederlanden, Werkelijke Schuld, 2½ pc., 64⅝. Spanje, Obligatien, binnenlandsche a 6/m., 3 pc., 43. Portugal, Obligatien 1856/59, 3 pc., 42½. Oostenrijk, Metalliek, 2½ pc., 27⅞, 27 15/16, 27 15/16; dito Oude, 5 pc., 51⅞, 52, 51⅞; dito Nationale, 5 pc., 56 15/16; dito Prioriteits Loten *f* 93.

AMSTERDAM 21 Januarij.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,..	Werk. Schuld 2½ pCt.	64 11/16	64¾	64 11/16
„	dito dito 3 „	77		
„	dito dito 4 „	98¾	98⅞	98¾
„	Amort. Synd. 3½ „			
„	Hand. Maats. 4½ „	126½		
„	O. I. Leening 4 „			
„	L. Holl. Sp... 4½ „			
„	Rijn-Spoorw. 4½ „			
„	M. van Weld. 4 „			
België, ..	Cert. *Rothsch.* 2½ „	52⅜		
Frankrijk,	Certificaten „. 3 „	62¾		
Spanje...	Buitenlands.. 1¾ „	33 1/16	33⅛	33 1/16
„	dito 3 „	44	44⅛	
„	Binn. a *f* 6000 3 „	43	43⅛	43
„	Amort.Schuld			
„	Bew. v. Coup.	4⅞	4 15/16	
Portugal,	Obligatien... 3 pCt.	43 15/16		
„	dito 1856/59. 3 „	42½		
„	dito Uitgest..			
Rusland,	Ob. *Hope en C.* 5 „	104⅜		
„	dito 1828/29.. 5 „	102½		
„	Cert. 1831/33 5 „			
„	d.° 1840..... 4 „			
„	d.° *Stieglitz*.. 4 „	81		
„	d.° d.° Nieuwe 5 „	90 15/16	91	
„	d.° d.° 1855 N. 5 „	100	100⅛	
„	d.° te Londen 4½ „	94⅞		
„	d.° v. Assign.. 6 „	63¼		
„	Inschr. dito.. 6 „			
Polen,...	Aand. 1835.. .... *f*	157½		
„	Obligatien... 4 pCt.			
Pruissen,	Obligatien... 5 „	102⅝	102¾	
„	Aandeelen... 3½ „			
Oostenr.,	Ob. *Goll en C.* 5 „	62		
„	d.° dito 4 „	50¼		
„	d.° Met. Oude 5 „	51 11/16	52	51¾
„	d.° N. te Ams. 5 „	73¼	73⅜	
„	d.° Nat. Met.. 5 „	56⅞	57⅛	56⅞
„	d.° Metalliek. 2½ „	27 13/16		
„	W. Ad. fl 250 4 „			
Brazilië,	1824, £ 100 5 „			
Equador,	£ 100 ...... 1 „	12⅜	12½	
Venez.,..	Obligatien... 3 „	26 1/16	26¼	
„	Uitgestelde.. 1½ „			
Gsenada,	Obligatien... 3¾ „	15 13/16		
„	Uitgestelde..			
Mexico,..	Obligatien... 3 „			
Illinois	.... 7 „	81		

Handel-Maatschappij op rescont. 126¼; dito Leening 1858, 4 pc., 100¼. Rusland, Certific. te Londen, 1859, 3 pc., 63⅝; dito Spoorweg Actien, volgefourn., 5 pc., 217½, 218, Weener Bankactien *f* 768, *f* 772, *f* 768; Illinois, Spoorw. Aand,, 58. Galveston, dito, 8 pc., 53½.

Beleening 3, Prolongatie 2½, Disconto 3.

Binnenl. fondsen, bij tragen handel, nagenoeg onveranderd. Van buitenlandsche waren Oostenrijksehe, ofschoon in gedrukte stemming verkeerende, niet lager dan gisteren. Andere soorten zonder veel variatie.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 64 11/16 a ¾. Spanje, 1¾ pc., 33 1/16; dito Binnenl., 3 pc., 43 a 1/16. Oostenrijk, Metalliek, 5 pc., 51 11/16; dito Nationale 5 pc., 56⅞.

Handelsberigten.

ROTTERDAM 21 Januarij.

(*Overzigt der Week.*)

Koffij bleef zeer vast op vorige prijzen; de handel was echter van geen belang.

Thee. Tot verhoogde prijzen bestond meerder vraag, en 't geringe dat nog te koop was is weer geplaatst. Goed ord. Chin. zoo ook in Java soorten komt weinig meer voor.

SUIKER. Ruwe en Geraffineerd. De markt verkeerde sedert de laatste acht dagen in eene kalme stemming; afdoeningen van eenig belang hebben niet plaats gevonden.

RIJST. Diverse partijen zijn uit de eerste hand verkocht, als: 5500 b. Java tot ƒ 7½ a ƒ 8½, 2800 b. Tafel- tot ƒ 10½ en 2500 b. Moulmain tot ƒ 6½; gepelde soorten bleven op vorige prijzen, als: gep. Tafel- ƒ 10½ a ƒ 12, Java Voorloop ƒ 9½ a ƒ 10½, gep. Java ƒ 7½ a ƒ 8½, Arracan ƒ 7½ a ƒ 8¼.

SPECERIJEN. Op vorige prijzen zonder handel.

TABAK. Heden werden afgedaan 27, 26 en 30 v. Maryland ex Germania, 33 v. dito ex Admiral en 6 v. Mason County ex Germania. Behalve het bovengenoemde werden deze week nog verkocht 245 v. Maryland, 20 v. Sonborn en 31 v. Virginie. Aanstaanden Maandag komen 40 pakk. Java bij inschrijving aan de markt en tegen Dingsdag zijn 83 pakk. beschadigd in veiling aangeslagen.

KATOEN. Op de vastere berigten van de hoofdmarkten blijft de stemming gunstig, doch uit gebrek aan disponible partijen, bepaald zich de handel tot enkele partijtjes in de tweede hand.

METALEN. Banca-Tin zonder omgang tot ƒ 81½ te koop.

HUIDEN. Tot vaster prijs zijn verkocht 117 st. Buffel- ex Fop Smit.

INDIGO. De op heden plaats gehad hebbende veiling van 44 k. beschadigde Java, aangebragt per het gestrande schip Ferdinandina Emma, is als volgt afgeloopen:

Kav.			Factuur Gew. Bro kilo's.	Gew. na de lossing. Bro kilo's.		
1- 3	6 k.	DKVL	593	1045	Verk. ƒ 2.25 a ƒ 2.35	per ½ kilo bruto.
4- 9	11 „	GLW	924	1846	„ - 2.— - - 2.10	
10-21	24 „	SC	1784	3406	„ - 1.85 - - 2.05	
22-23	3 „	TV	264	477	„ - 1.95 - - 2.05	

Verder blijft het artikel in een gunstige stemming en is de voorraad van particuliere thans bijna geheel opgeruimd.

COCHENILLE zonder verandering.

QUERCITRON niets voorhanden.

HARST. Amerik. bruine werden deze week 500 v. in loco tot geheimen prijs afgedaan en zijn nu nog slechts 140 v. aanwezig, waarvoor ƒ 3 te vergeefsch geboden is. Transparante in diverse sorteringen een goede voorraad.

POTASCH. Amerik. zoowel als Petersburger zonder verandering, prijzen blijven echter gesouteneerd daar de verkoopers niet genegen zijn lager af te geven.

TERPENTIJNOLIE. Ca. 100 v. werden zeilende tot ƒ 22 afgedaan en blijft nog zoo aan de markt.

VERWHOUT. Domingo zonder voorraad als slechts 170 t. die nog steeds te hoog worden gehouden; wachtende ca. 50 ton, waarmede men echter niet aan de markt is. Maracaïbo Geelhout worden gewacht 95 t. gezaagd, te koop ƒ 3½.

DIVI DIVI 30 ton ƒ 8.

ZWAVEL wachtende 25/30 ton ƒ 5¾ te koop.

MAHONYHOUT werd tegen 1 Februarij in publieke veiling aangeslagen 259 blokk. (Gonaïve) en ruim 300 blokken, meest Bloemhout, benevens 13 blokk. Thuija Wortelhout.

MEEKRAP veel geveild, doch door de te hooge vraag prijzen niets gedaan. Er was volstrekt geen kooplust. Van Wortels zullen den 23 dezer ter verkoop worden aangeboden circa 20,000 kilo 2jarige geteeld in den Wilhelmina Polder, nabij Goes. Taxatie ƒ 22, ƒ 22½.

VETWAREN stil, prijzen blijven vast; de lading Palmolie van Brass River, per Biaffra aan te brengen, is tot zeer fermen prijs uit de hand afgedaan. Ook de lading Palmolie per Elisabeth Johanna, te Amsterdam aangebragt, vond mede zeer genegen koopers; prijs geheim.

HENNEP in een doen. Riga Poolsche Pas vond tot ƒ 55 koopers.

KOFFIJ. Heden zijn afgedaan uit de eerste hand ca. 709 b. ord. bleeke a goede Groene Pamaroekan, ex Joan Jacob, van 37 tot 39 c.

GRANEN. Tarwe: 158 ℔ jar. witb. Pools. ƒ 325. Rogge: 144 ℔ Arch. ƒ 192.

SCHIEDAM 21 Januarij.

GRANEN. Verkocht: 147 ℔ Libau ƒ 200 cont.

MOUTWIJN, per Ned. Vat zonder fust ƒ 13.25.
JENEVER, „ „ „ „ „ - 18.75.
Amst. proef „ „ „ „ „ - 20.—.
Alles zonder de belasting.
SPOELING, per Ketel................ - 1.30.

AMSTERDAM 21 Januarij.
(Overzigt der Week.)

In KOFFIJ is weinig omgegaan; prijzen onveranderd. Tegen 14 Februarij zijn 929 v. en 600 b. Ceylon door de N. H. M. in veiling aangeslagen.

THEE zeer vast.

SUIKER. Ruwe onveranderd, daar de houders geretireerd blijven. De verkoopen bepaalden zich tot 1062 kr. Java opgeslagen tot ƒ 31 a ƒ 38, zijnde circa ƒ 1½ boven November, en tot omtrent 900 v. Surin. grootendeels in veiling tot ƒ 25¾ a ƒ 31. Van Geraff. zijn eenige partijtjes Crushed Melis met dadelijke levering tot iets lagere prijzen afgedaan; overigens is er weinig te koop en iets stiller. Kandij zonder vraag. Stroop ƒ 30.

RIJST. Door de hooge vorderingen der houders van ongepeld vonden geene afdoeningen plaats. In gepeld was de omzet weder eenigzins levendiger en werden eenige partijtjes ter verzending gekocht.

VRUCHTEN. Door de ophanden zijnde veiling was de omzet van geene groote beteekenis.

SPECERIJEN. Nagelen gevraagd, en men betaalde voor n.° 1 27 c. en voor n.° 2 26 c.

TABAK. De stemming voor Maryland is onveranderd; kleurige en goede soorten blijven gevraagd, terwijl ook voor ordinaire soorten tegen de bestaande prijzen eene goede stemming heerscht. Afgedaan werden 143 v. Maryland en 22 v. Sonborn. Uit het bij Egmond gestrande schip Ferdinandina Emma zijn verkocht 82 en 21 p. Java, in zwaar beschadigden toestand. Nog vond de afdoening plaats van 44 p. Portorico per Cassandra. De afloop der Manilla Sigaren hebben wij reeds gemeld. De voorraad bestaat uit: 1766 v. Maryland, 3765 p. Java, 100 v. Kentucky, 1175 cer. St. Domingo en 19 v. Steelen.

KATOEN. Tot iets hooger prijzen vonden circa 100 b.. meerendeels Suratte, voor dadelijke behoefte koopers. Ook zijn de afdoeningen bekend geworden van 197 b. Georgia, aangevoerd per Aramede Snow, om van boord te ontvangen, en van 64 b. dito, zeilende per Gezusters. Een en ander tot zeer vaste prijzen.

INDIGO blijft in eene zeer vaste stemming; 30 k. Java vonden tot volle vorige prijzen koopers. De eigenaars zijn alle zeer terughoudend, en maakte dit, niettegenstaande de kooplust blijft aanhouden, groote afdoeningen moeijelijk. De 150 k. Java (beschadigde) hebben in veiling hooge prijzen van 190 tot 250 c. opgebragt.

COCHENILLE met weinig handel.

VERWHOUTEN onveranderd tot vorige prijzen te koop.

TERPENTIJNOLIE meer gevraagd en met levendigen handel tot vorige prijzen.

MEEKRAP. Door de meer dan buitensporige hooge vraagprijzen der boeren, op den laatsten marktdag, vond het artikel tot die vorderingen bij de koopers geene attentie en waren dien ten gevolge de omzettingen minder groot dan vorige week.

VETWAREN stil, doch prijzen vast. Ansjovis blijft willig en er zijn weder 1000 ankers 1859r afgedaan. De notering is: 1859r ƒ 8½ a ƒ 8¾, 1858r ƒ 8¼.

HENNEP. Er is gedaan in Riga Poolsche Rein ƒ 59, dito lange bruine Pas ƒ 54, dito Heede ƒ 41, Petersb. Rein ƒ 56 en Ancona KG/C ƒ 67.

STERKE DRANKEN. Jeneverprijzen met weinig verandering; Amst. proef ƒ 17 a ƒ 17¼; Amerik. dito ƒ 17½ a ƒ 18. In de overige artikelen is niets omgegaan.

SUIKER. Van Ruwe werden heden afgedaan 475 kann. Java, per Gothenburg, ruim n.° 10 tot ƒ 33¾.

WOL. Gisteren zijn uit de eerste hand afgedaan 49 b. Portugalsche R tot vaste prijzen, en heden mede tot vaste prijzen 36 b. Portugalsche R, 19 b. dito F en 28 b. dito A.

MIDDELBURG 19 Januarij.

GRANEN, ZADEN enz. De aanvoer, zoowel uit onze naburige eilanden als ook uit Walcheren, was heden weder niet groot, en ofschoon de Hollandsche berigten voor Tarwe, Paardenboonen en Erwten weder lager zijn afgekomen, zoo bestond hier echter eene vrij goede vraag en men kocht gewone N. Zeeuws. Tarwe ƒ 8, mindere ƒ 7.75 a ƒ 7 naar deugd; regtaf puike was er niet aan en daarvoor zou dan ook meer bedongen zijn. Jarige Walch. Tarwe bleef zonder handel; puike N. dito ƒ 8.60, ƒ 8.50, mindere ƒ 8.25, ƒ 8 a ƒ 7.75 naar kwaliteit. Puike Zeeuws. Rogge was nog al gevraagd en had van ƒ 6.50 tot ƒ 6 75 naar deugd nemers. Wintergerst weinig ter markt, voor de beste der aan zijnde werd ƒ 5.10, voorts ƒ 5 a ƒ 4.50 naar deugd betaald. Zomergerst bijna niet aan en ƒ 5 a ƒ 5.10 gekocht. Walch. Witte Boonen minder gevraagd en voor ƒ 9.50 a ƒ 9.75 gekocht; dito Bruine niet getoond. Walch. Paardenboonen waren gevraagd en men kocht de puike ƒ 6.65 a ƒ 6.75. Walch. Groene Erwten bijna zonder handel ƒ 9 a ƒ 9.20. Zeeuws. Paardenboonen waren einde beurs nog onverkocht; men verliet die aan ƒ 6.25 zonder koopers. Zeeuws. Erwten zeer weinig ter veil, voor goed kokende werd ƒ 8.50 geboden. Koolzaad niet ter veil. Raapolie ƒ 37.50, Patentolie ƒ 39.75, Lijnolie ƒ 34 per vat op 6 weken, op contant ƒ 1 lager. Harde Lijnkoeken ƒ 9 a ƒ 9.50 per 104 stuks.

GRONINGEN 20 Januarij.

GRANEN enz. Door dat de vaart nog ten deele door ijs gestremd is, was de aanvoer weer klein en de handel van weinig beteekenis. Tarwe was in de beste soorten tot vorige prijzen te plaatsen. Rogge slepend afgegaan. Boekweit en Gerst goed prijshoudend. Dikke en Witte Voer Haver als voren; Zwarte 5 ct. lager afgegeven. Boonen en Gort stil. Koolzaad bijna niet in omgegaan. Raapolie ƒ 33.50.

LONDEN den 19 Januarij.

SUIKER. De markt was flaauw. Van W.-Ind. soorten zijn 116 v. verkocht tot vorige prijzen. Geraffineerd flaauw, maar goede soorten zijn niet lager; bruine Lumps 51/6 a 52/. — RUM met veel handel tot vaste prijzen; 150 pijpen Demerara bedongen 2/ a 2/4 en 190 pijpen Leewards zijn tot geh. prijs verkocht. — KOFFIJ. Plant. in blanke soorten 6 d. a 1/ lager; andere soorten prijshoudend. — THEE vast; ord. Congo 1/3 a 1/4. — RIJST stil maar prijshoudend. Omzet 1532 b. Bengaal tot 13/ en 50 b. Ballam tot 9/. — PEPER vaster; 1400 b. Singapore zijn verkocht tot 4⅛ en 700 b. tot 4¼ a 4⅜. — KATOEN vast. Uit de hand zijn 100 b. gedaan. — SALPETER prijshoudend; 120 b. Bengaal bedongen 39/ en 200 b. 40/. — LIJNZAAD. Twee zeilende ladingen Marianopel bedongen 50/ a 50/3. — METALEN. Tin. 1050 blokk. op levering bedongen 131/ en 400 blokk. 130/; Schotsch IJzer stil 57/ a 57/3. Zink vaster; omzet 50 t. tot £ 21.10/. — OLIEN. Lijn- 27/2½ a 27/9, Hull 27/4½, Cocos- met veel handel tot 43/6 a 44/, voor Cochin Palm- stil 45/ a 45/6. — TALK stil maar onveranderd; Stads- 58/, P Y C disp. 58/6, Jan./Maart 58/6, Maart 58/6, April/Junij 56/.

LONDEN 20 Januarij.

SUIKER. 250 v. Barbadoes bedongen 35/6 a 42/; 104 v. Demerara 42/ a 46/; 1100 b. Cassipore 45/ a 46/6 en 160 b. Port Natal 43/ a 46/. — KOFFIJ. Omzet 170 b. Plant. Ceylon tot 66/ a 77/6; 1314 b. Natif tot 59/ a 60/6 en 858 b. tot 58/ a 68/6. — RIJST. 90 v. Carolina tot 27/6 a 28/ en 2728 b. Ballam tot 8/ a 9/6. — KATOEN stil. — SALPETER. 150 b. Bengaal bedongen 42/ a 42/6. — INDIGO. 24 cer. Guatemala 3/9 a 4/1. — LIJNOLIE 27/9, bruine RAAPOLIE 35/, blanke 38/6. — HENNEP. St. Petersb. Rein £ 28.5. — TALK. P Y C disp. 68/6.

GRAANMARKT. Binnen- en buitenl. Tarwe met tragen handel onveranderd. Meel idem. Gerst prijshoudend. Boonen en Erwten flaauw. Haver met redelijken handel vast. Van 16 tot 19 Januarij werden aangevoerd 2430 q. binnenl. en 610 q. buitenl. Tarwe; 5150 q. binnenl. en 1430 q. buitenl. Gerst; 4980 q. binnenl. en 10,590 q. buitenl. Haver; 1680 z. binnenl. en 4210 v. buitenl. Meel.

ANTWERPEN 20 Januarij.

GRANEN met zeer weinig handel en onveranderde prijzen. Lijnzaad bedong ƒ 12. — Van KATOEN zijn 150 b. Louisiana verkocht. — KANEEL. 30 k. Chin. zijn tot 72 c. afgedaan. — Voor Banca-TIN vraagt men ƒ 84. — Van HARST zijn 1131 v. bruine Amerik. verkocht. Voor partijtjes moet men ƒ 21 1/16 betalen. — RIJST. Gepeld is voor cons. zeer gezocht. Heden zijn afgedaan 100 b. Bassein tot ƒ 8¼; 600 b. Moulmain tot ƒ 7 en 300 b. diverse soorten. — Van TALK vonden 20/m. kil. Stadsnemers. — In TABAK ging niets om.

HAVRE 18 Januarij.

KATOEN. De markt opende heden stil, maar na outvangst der depêche van Liverpool zijn de prijzen fr. 1 gerezen en afgedaan ca. 1100 b. disp.; 200 b. op termijn en 3500 a 4000 b. zeilende. — KOFFIJ vast. Omzet 250 b. Haïti op levering tot fr. 74½ en 1000 b. Rio dito tot fr. 72½. — Van SUIKER zijn 70 v. Antilles verkocht tot fr. 59¾ en 30 v. tot fr. 60. — Van INDIGO 20 k. Bengaal. afgedaan. — COCHENILLE. Men meldt ons den verkoop van 150 cer. Mexicaansche tot fr. 4.90. — Van WAS zijn 2000 kil. gele Amerik. tot geheimen prijs gedaan.

HAMBURG 20 Januarij.

KOFFIJ. Verkocht circa 1500 z. Rio en Santos tot de laatste prijzen. — ZINK. 2000 ctr. loco tot 13.13, 100 ctr. dito tot 13.14, 500 ctr. per voorjaar tot 14 verk. — RAAPOLIE in loco 23, per Mei 23.10. — GRANEN. Tarwe in loco iets meer gevraagd. Voor België en voor Meelfabriekanten werd gekocht; buitenl. prijshoudend, doch zonder kooplust. Rogge in loco stil; Koningsb. 83 ℔ per Voorjaar 73½. m. b.

VALPARAISO 30 November.

In *INVOER-ARTIKELEN* heerschte minder levendigheid; ook de handel in *EXPORTEN* was van weinig belang. Van Geraffineerde SUIKER werden 26,600 arr. aangevoerd, waarvan 4000 Moscovados tot $ 1.62½ nemers vonden. Verder zijn nog verkocht 13,500 arr., waaronder 1600 arr. Hollandsche tot $ 2.87½.

UITVOER-ARTIKELEN. KOPER. 400 q. bedongen $ 19 en 6000 q. $ 19½. — HUIDEN werden weinig aangevoerd. — SCHAPENVELLEN flaauw $ 6.25 a 6.50. — WOL. Alles wat aangevoerd wordt vindt dadelijk tot $ 5½ a 6 voor Zwarte en 9 voor Witte nemers. — TALK vast. — CACAO bijna zonder handel met weinig voorraad. — KOFFIJ stil. — NITRATE. 31/m. q. zijn afgedaan tot $ 2 en 8000 q. tot $ 2¼. — VRACHTEN. Nitrate van Iquique naar Falmouth om orders £ 3.5/ of £ 3.7/6 en naar Europa £ 3. — WISSELKOERS op Londen 60 d. 44½, op Parijs fr. 4.65.

BOMBAY 27 Januarij.

KATOEN. De markt is belangrijk stiller; er heerschte zeer weinig kooplust en de prijzen van bijna alle soorten zijn eenige rupies gedaald. De omzet der twee laatste weken bepaalt zich tot ca. 3400 cand. en men noteert Broach r. 135 a 136; Dhollerah r. 133 a 134; Comptah r. 129 a 130. — In OLIEZADEN ging veel om, vooral Lijnzaad was gevraagd, meestal op levering; disponibel is schaarsch en de aanvoeren kunnen naauwelijks aan de oude contracten voldoen. Omzet 121/m. q. tot rs. 4.10 a rs. 4.12. — KOOLZAAD 1 a 2 annas hooger en schaars. Omzet 4500 q. tot rs. 5.1½ a 5.4. — Van SESAMZAAD is niets aan de markt, maar op levering werden gecontracteerd 1500 cand. tot rs. 23 en 2500 dito tot rs. 23½. — WOL gevraagd met veel handel en vaste prijzen. — KOFFIJ. De omzet bepaalde zich bij het een en ander voor cons. — PEPER verlaten; Malabar nominaal rs. 84 a 85. — COCOSOLIE onveranderd. — SALPETER gevraagd. Omzet 7500 b. — WISSELKOERS op Londen 2/1⅛ a 2/1⅜. — VRACHTEN weinig veranderd; naar Liverpool 15/ a 17/6; naar Londen 20/ a 22/6.

Scheepstijdingen.

Brouwersh.
21 jan. Niets gepasseerd.
(Z. Z. W.—Z. W.)

Hellevoet (Z.) *Aangek.*
21 jan. *Generaal Michiels*, Visser, Tjilatjap
Gezina Jantina, Lohman, St. Ubes
Vertrokken.
20 *Eleanor*, Woods, Newcastle
21 *Lord Raglan* (st.), dito
Rhône (st.), Brouwersh.

Brielle *Aangek.*
21 jan. *Alert* (st.), Hull
Vertrokken.
Magnet (st), Londen
Cologne (st.), dito
Hawk (st.), Hull
Tyrol, Robb, Bridgewater
De *Falcon* (st.) is naar den Put vertrokken.
(Z. t. W.—Z. W. t. Z.)

Maassluis (Z.Z.W.)
21 jan. Niets gepasseerd.

Amsterdam *Vertr.*
20 jan. *Froukje*, Koops, Liverpool
Nord, Lange, Londen
B. L. Harriman, Barclay, Dundee
21 *Marie de Brabant* (st.), van Diependael, Antwerpen
Northern Light, Marshall, Shields

Texel (Z.Z.W.) *Vertr.*
20 jan. *Graaf v. Rechteren* (st.), Hull
21 *Lion* (st.), Londen
Aangekomen.
21 *von Berg*, Möller, Passaroeang
Gezusters, Visser, New-York

Vlie *Aangekomen*
18 jan. *Zenobia*, Carter, Yarmouth
Hendrika, Nuisker, Gothenburg

Vlissingen *Aangek.*
20 dec. *Désiré*, Meulenaer, Sevilla
Vertrokken.
18 *F. U.*, Alminaque, Havanna
De bark *Brouwershaven*, k. Jans. en is 19 jan. per sleepstoomboot *Union II* uit de haven van Vlissingen naar Rotterdam gesleept.

—o—

Castries Baai (Amour) *Aangekomen.*
29 sept. *St. Theodosius* (st), Antwerpen

St. Helena *Aangek.*
29 nov. *Amsterdam*, Herderschee, Batavia (vertr. 30 n. Amst.)

Iquique *Vertrokken*
6 nov. *Singapore*, Schmid, Eng. Kanaal

Suriname *Aangek.*
6 dec. *Copernicus*, Voss, Clyde
14 *Stad Stavoren*, Bakker qq., Genua
21 *Juno*, Roszberger, Amst.
Vertrokken.
10 *Catharina Hendrika*, Jaski, Amsterdam
Suriname, Rijntjes, dito
Mina, Cupido, dito

Jeremie *Vertr.*
12 dec. *Erndte*, Witt, Falmouth

Aux Cayes *Vertr.*
9 dec. *Union*, Mather, Falmouth

Porto Cabello *Vertr.*
3 nov. *Johan Martin*, v. Slogteren, Maracaïbo

Antigua *Aangek.*
.... *Hendrika Gezina*, Kwint, Liverpool (vertr. 20 dec. naar Goatzacoalcos)

Konstantinop. *Aang.*
8 jan. *Carolina*, Poelman, Amsterdam
9 *Barend*, Both, Newcastle

Triest *Aangekomen*
14 jan. *Catharina Cornelia*, Feijes, Troon
15 *Christina Johanna*, Stuitje, Amsterdam
16 *Alwina*, Bette, dito
Alberdina, Ouwendag, Londen

St. Nazaire *Vertr.*
17 jan. *Hendrika*, Lever, Cadix

Havre *Aangek.*
19 jan. *Ary Scheffer* (st.), Rotterdam

Dublin *Uitgekl.*
19 jan. *Gebroeders*, Loodijzen, Liverpool

Bristol *Aangek.*
19 jan. *Maria Spesmea*, Vaalman, Valencia

Falmouth *Uit zee terug*
18 jan. *Hemmechina Vroom*, Kistenkas, Wyburg n. Bordeaux

Plymouth *Vertr.*
19 jan. *Biaffra*, Evenwel, (v. Brass River) Rott.
Coral, Cracknell, (v. Pentewan) Dordt

Portland *Binnengel.*
16 jan. *Gezina Hillegonda*, Jansen, Amsterdam n. Venetië

Bij **Douvres** *Aangek.*
18 jan. *Jacob Roggeveen*, Vos v. Marken, Shields n. Kema

Shoreham *Vertr.*
17 jan. *Jacob Synes*, Schut, Plymouth

Londen *Uitgekl.*
19 jan. *Fortuna*, Warnaar, avontuur
In lading.
Diana, Fijn, Triest
Brouwershaven, Riedijk, Holland
Turris Davidica, Nagel, Livorno

Gravesend *Aangek.*
19 jan. *Frouke Egberdina*, Lukje, Engelholm
20 *Catharina Luitgarda*, Stuitje, Groningen

Newcastle *Uitgekl.*
19 jan. *Voorwaarts*, Vink, Lissabon
Clemens, Persoon, Vlissingen
In lading.
Anna, Eilers, Bilbao
Verwachting, Ruiten, Harlingen

Shields *Aangek.*
20 jan. *Gouvern. v. Swieten*, v. d. Harst, Rott.

Cuxhaven *Aangek.*
19 jan. *Stoomvaart* (st.), Amsterdam
De Ned. schoener *Jacomina* is alhier in de haven gekomen.

Kopenhagen *Gepass.*
19 jan. *Victor*, Böwadt, Schiedam n. Libau
Ceres, Rickleffs, d.° n. d.°

—o—

Grimsby 19 jan. De Ned. bark *Ulysses*, kapit. Möllinger, van Shields n. Makasser, is lek alhier ter reede binnengeloopen, zijnde door eene stortzee getroffen.

Douvres 19 jan. De Deens. schoener *Frederike Elvine*, kapit. Storm, met gerst van Kjerteminde n. Dublin, is heden nacht bij Dungeness gestrand en vol water geloopen, doch het volk gered.

Boulogne 20 jan. De *Harmonia*, kapit. Morgado, van Oporto n. Londen, is nabij deze haven gestrand.

Antigua 28 nov. Het Ned. schip *Hendrika Gezina*, kapit. Kwint, alhier van Liverpool aangekomen, heeft een gedeelte der lading, waaronder 65 balen rijst, 5 kisten thee enz., beschadigd gelost.

—o—

Gepraaid:

30 nov., op 24° ZB. en 25° WL., *Prinses Amalia*, L. W. v. Rijn v. Alkemade, van Rotterdam n. Sydney.

Door kapit. P. G. Visser, v. Tjilatjap te Hellevoetsl. binnen:

13 nov. ll., op 24° ZB. en 16° 21′ WL., de Amerikaansche bark *Cork*.

11 dec., op 2° 50′ NB. en 21° 29 WL., de Eng. bark *Moore*.

4 jan., op 48° 21′ NB. en 8° 25′ WL., de te Sappemeer te huis behoorende brik *Orion*.

19 jan., bij Goudstaart, eene Bremer brik, toonende collegievlag met n.° 84; — bij Portland de Ned. bark *Alblasserwaard*, kap. von Lindern, van Newcastle naar Makasser.

20 januarij. De wind te **Falmouth** N. W. en te **Deal** Z. W. ten Z.

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 22 jan.: 1ste getijde 3 ure 24 min.; 2de get. 3 ure 48 min.; — 23 jan.: 1ste get. 3 ure 58 min.; 2de get. 4 ure 22 min.

Arnhem. Waterhoogte 20 jan. 1.82 el.

Keulen. Rijnhoogte 20 jan. 8 v. 3 d. Rijnl.

Advertentiën.

GENERAL STEAM-NAVIGATION COMPANY.
ROTTERDAM EN LONDEN.

De Stoom-Schepen vertrekken met Passagiers en Goederen geregeld iederen Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.

JANUARIJ 1860.

Dingsdag 24, 's morgens **10** ure. | **Zaturdag 28**, 's morgens **7** ure.
Donderdag 26, „ **11** „ | **Dingsdag 31**, „ **9** „

VRACHTEN: Groote Kajuit £ 1.10.—. heen en terug £ 2.5.—.
Voor-Kajuit „ —.17.6, „ „ „ 1.6.6.

GEBROEDERS SMITH, *Agenten.*

IJSGANG VOORBEHOUDEN.

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM. HULL. GOOLE.
Voor PASSAGIERS en GOEDEREN.

Het Stoomschip **NORFOLK**, Kapitein J. LEETHAM, vertrekt van **ROTTERDAM** ***iederen Woensdag morgen***, en van **HULL** en **GOOLE** ***iederen Zondag morgen.***
Ligplaats **einde Leuvehaven, oostzijde.**

Adres: *HUDIG & PIETERS*, Agenten te Rotterdam, Boompjes, 1—108.

De ZALF en PILLEN van HOLLOWAY
zijn een zeer aanbevelenswaardig Middel tegen de ROOS.

K.... M...., te Bolsward, leed sedert vele jaren aan deze ongesteldheid, en sedert negen maanden was hij bijna blind en doof daarvan. Hij raadpleegde onderscheiden Geneesheeren deswege, doch de Ziekte verslimmerde van dag tot dag en bragt eindelijk zijn leven in gevaar. Zijn goede geest echter verliet hem niet. Een zijner kennissen bragt hem eene groote dosis **Zalf en Pillen van Holloway;** hij gebruikte die, en de uitkomst was zoo voldoende, dat hij in twee weken tijds het gezigt en gehoor herkreeg en twee maanden daarna volmaakt hersteld was.

Zijn op *franco* aanvrage a contant te bekomen bij den Heer **H. J. GILTAY**, Depôthouder te **Dordrecht;** aan het Hoofd-Depôt bij den Heer **J. STRAATMAN**, te **'s Hertogenbosch;** alsmede in *Holloway's Etablissement* te **Londen**, 244, Strand, en te **New-York**, 80, Maiden-Lane.

DOOR HET VERMEERDERD DEBIET ZIJN DE OP NIEUW VERMINDERDE PRIJZEN NU DE VOLGENDE:

DOOSJES PILLEN van ƒ 0.80, ƒ 1.85, ƒ 3.00, ƒ 6.75, ƒ 13.50, ƒ 20.50.
POTJES ZALF „ - 0.80, - 1.85, - 3.00, - 7.05, - 13.85, - 20.95.

REGENTEN van het Gereformeerd Burger-Weeshuis te *Rotterdam* verlangen, met primo Mei e. k., tot

ONDER-MEISJESMOEDER,

in hun Gesticht eene **vrouwelijke Persoon**, Ongehuwd of Weduwe zonder Kinderen, tusschen de drie en twintig en dertig jaar, Lidmaat der Nederduitsche Gereformeerde Gemeente, op een Tractement van **ƒ 100**, Vrije Woning, Kost, Bewassching, Genees- en Heelkundige Dienst en Geneesmiddelen. Zij, die in staat zouden zijn Kinderen van twee tot zes jaar met **spelend Lezen** bezig te houden, zullen allereerst in aanmerking komen en genieten **ƒ 125.**

Belangstellenden kunnen zich, mits persoonlijk, daartoe aanmelden in voornoemd Gesticht, op Donderdag 2, 9 en 16 Februarij aanstaande, des namiddags van vijf tot zeven ure.

TE HUUR,
met **Mei of vroeger**, in de Boomgaardslaan,
een HUIS,
waarin Vijf VERTREKKEN, ALCOVEN, KEUKEN, KELDER, ZOLDER en verdere GEMAKKEN, met **TUINTJE** daarachter. Huurprijs ƒ 270 's jaars.

Zoomede **TE HUUR,**
dadelijk te aanvaarden,
een Ruim KANTOOR,
met SPREEKKAMER en GEMAKKEN, op het beste gedeelte der Leuvehaven.

Adres, tusschen 12 en 2 ure, bij D. VAN AMEYDEN VAN DUYM & ZOON, Schiedamschen Singel, hoek Boomgaardslaan.

TE KOOP:
CHINA'S APPELEN & CITROENEN.

Direct van **Palermo** aangebragt; de CHINA'S APPELEN a ƒ 6 en ƒ 7, en de CITROENEN a ƒ 8½ en ƒ 9½ per groote Engelsche Kist. CHINA'S APPELEN, de gewone Kist, ƒ 5 en ƒ 5½; alles naar Kwantiteit **Zeestuks en à contant zonder Korting.**

Adres: LENERSAN & Cie., Rotterdam. Brieven *franco.*

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING.

De Notarissen *SANDER en PAATS*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van hunne Principalen, die daartoe door de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam zijn gemagtigd, zijn van meening op Woensdag den 8 Februarij 1860, des namiddags ten 5 ure, in het Lokaal voor Publieke Verkoopingen aldaar, te Veilen en aan den meestbiedende of eerstmijnende te Verkoopen:

Een hecht, sterk en welgelegen
HUIS,

waarin sedert verscheidene jaren eene ***Blikslagers-Affaire*** wordt uitgeoefend, met **BOVENWONINGEN, KELDER** en **ERVE**, staande en gelegen aan de noordzijde van de Nieuwehaven en oostzijde van de Oost-Molenstraat in de gemeente Rotterdam, in de Wijkverdeeling bekend wijk 12, nommer 310, en op den Kadastralen Perceelsgewijzen Legger der gemeente Rotterdam voorkomende sectie N, nommer 482, ter grootte van 36 Ellen.

Aangeslagen geweest in de Grondbelasting over 1859 tot ƒ 51.30.

Zijnde het Benedenhuis en Kelder in eigen gebruik en verder Verhuurd: de Eerste Verdieping voor ƒ 120 's jaars en de Tweede Verdieping voor ƒ 110 's jaars.

Te aanvaarden 1 Mei 1860.

De Koopvoorwaarden zullen in tijds te lezen en informatien te bekomen zijn ten Kantore van de gemelde Notarissen, in den Oppert te Rotterdam, en zal het te Veilene kunnen worden bezigtigd twee dagen vóór en op den dag der Veiling, van 10 tot 1 ure, mits voorzien zijnde van een Billet, daartoe door dezelve Notarissen af te geven.

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING.

De Notarissen *SANDER en PAATS*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van hunne Principale, zijn van meening op Woensdag den 8 Februarij 1860, des namiddags ten vijf ure, in het Locaal voor Publieke Verkoopingen aldaar, te Veilen en aan den meestbiedende of eerstmijnende te Verkoopen:

Een hecht, sterk en welgelegen
HUIS,

bevattende diverse ruime **Vertrekken**, Gestukadoord en meest alle voorzien van Stookplaatsen, waaronder met Marmeren Schoorsteenmantels, Marmeren Gang, goede **Keuken, Kelder, Zolders** en verdere **Gemakken**, benevens daarachter gelegen **OPEN PLAATS** of **TUIN** en **ERVE**, staande en gelegen aan de westzijde van den Oppert in de gemeente Rotterdam, en strekkende vóór van de Straat tot achter aan den Heer *Arie Vis*, wijk 6, n.º 246, Kadaster sectie K, n.º 1548.

In de Grondbelasting over 1859 aangeslagen geweest op ƒ 75.80.

Zijnde in eigen gebruik en te aanvaarden 1 Mei 1860.

De Koopvoorwaarden zullen in tijds te lezen en informatien te bekomen zijn ten Kantore van de gemelde Notarissen, in den Oppert te Rotterdam, en zal het te Veilene kunnen worden bezigtigd twee dagen vóór en op den dag der Veiling, van 11 tot 2 ure, mits voorzien zijnde van een Billet, daartoe door dezelve Notarissen af te geven.

Verkooping bij Executie,

op Donderdag den zes en twintigsten Januarij 1800 zestig, des morgens ten tien ure, in het Rijks-Entrepot, aan de Boompjes, wijk 1, n.º 122, te Rotterdam, van eene groote Partij **KIRSCHWASSER** en **ABSINTHE**, benevens eenige **Meubilaire Goederen;** alles daags vóór den Verkoop te bezigtigen.

Nadere informatien ten Kantore van den Ondergeteekende, Zeevischmarkt, wijk 2, n.º 371.

J. C. LACH, *Deurwaarder.*

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING
VAN
LANDERIJEN.

H. L. M. VAN KRUYNE, Notaris te *Brielle* als last hebbende van zijne Principalen, is voornemens binnen de stad Brielle, in het Koffijhuis van H. J. HARTTENROTH, op Maandag den 30 Januarij 1860, te Veilen, en op Maandag den 6 Februarij daaraanvolgende, beide dagen des middags ten 12 ure, finaal bij afslag te Verkoopen:

Een Perceel uitmuntend **GORS WEILAND**, ter grootte van 4 Bunders 9 Roeden 80 Ellen, gelegen binnen de Gemeenten *Heenvliet* en *Zwartewaal.*

In huur bij JAC. VAN DER LINDE, Bouwman te *Heenvliet*, tot ultimo December 1860, om ƒ 162.50 's jaars.

Grondbelasting 1859 ƒ 21.93.

En Zeven Perceelen uitmuntende Tiendvrije **WEI- en BOUWLANDEN**, aan elkander gelegen binnen de Gemeente *Geervliet*, in den Polder *Oudhoenderhoek*, ter grootte van 22 Bunders 38 Roeden.

In Huur bij Ts. VERMAAT, Bouwman te *Geervliet*, de massa om ƒ 735.55 's jaars; de Bouwlanden tot het ontblooten der Schoof, en de Weilanden tot ultimo December 1860.

Grondbelasting 1859 ƒ 137.51.

Polderlasten idem ƒ 68.09.

Baten en lasten ten behoeve en voor rekening der Koopers, sedert 1 Januarij 1860.

Alles breeder bij Billetten omschreven.

Inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris CAZAUX VAN STAPHORST, te *Rotterdam*, en van genoemden Notaris VAN KRUYNE, te *Brielle*; terwijl de Kadastrale Plans en Extracten, benevens de Verkoops-Voorwaarden, acht dagen vóór de Veiling ten Kantore van laatstgemelden ter inzage zullen liggen.

VOORLOOPIGE AANKONDIGING.

In de maand Februarij aanstaande zullen door den Notaris *HOGERSDIJK*, te Rotterdam, Publiek worden **verkocht** eenige

Percelen BOUWGROND,

gelegen aan den Oostcingel, nevens den nieuwen Buitencingel; uitmakende een gedeelte der voormalige Kleederbleekerij *de Morgenster* aldaar.

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING.

De Notaris *WILHELMUS ANTONIUS VAN BIJLERT*, residerende te Rotterdam, als last hebbende zijner Principalen, is voornemens op Dingsdag den 24 Januarij 1860, des middags ten 12 ure, te Rotterdam, in het Notarishuis aan de Gelderschekade, in het openbaar te **Veilen** en **onmiddellijk daarna** aan de hoogstbiedenden of eerstmijnenden te **Verkoopen:**

TIENDEN.

N.º 1. 1/18 AANDEEL in de gemeene GRONDTIENDEN der gemeenten *Charlois* en *Katendrecht*, en 1/6 AANDEEL in de gemeene GRONDTIENDEN der *Kerk- en Zandblokken* in de gemeente Charlois.

Zuivere opbrengst gedurende de laatste 15 jaren, na aftrek der twee laagste en twee hoogste jaren, ƒ 482 per jaar.

BOUW- en WEILAND

gelegen in de gemeente Charlois, Polder Robbenoord.

N.º 2. 3 Bunders, 31 Roeden, 40 Ellen **BOUWLAND**, aan de westzijde van den Breedenweg, Kadaster sectie A, ns. 555 en 556.

Grondbelasting 1859 ƒ 30.97.

N.º 3. 4 Bunders, 51 Roeden, 70 Ellen **BOUW- en WEILAND**, nabij den Watermolen, Kadaster sectie A, ns. 525, 526, 527 en 528.

Grondbelasting 1859 ƒ 31.79.

Ns. 2 en 3 zijn verhuurd aan den Heer B. VAANDRAGER voor ƒ 60 den Bunder of ƒ 469.86 den Hoop per jaar; het Bouwland tot het ontblooten der Schoof en het Weiland tot Kersmis, beide van 1867.

N.º 4. 2 Bunders, 55 Roeden, 80 Ellen **BOUWLAND**, aan de noordzijde van den Breedenweg, Kadaster sectie A, n.º 616.

Grondbelasting 1859 ƒ 23.91.

Verhuurd aan den Heer A. NOORDZIJ Pz. voor ƒ 300 den Hoop in het jaar, tot Kersmis 1861.

Polderlasten van Robbenoord 1859 ƒ 3.20 per Bunder.

Alles nader in het Aanplakbiljet beschreven.

Voldoening der Koopsom op 15 Maart 1860.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van genoemden Notaris *VAN BIJLERT*, te Rotterdam aan de Hoogstraat, wijk 7, n.º 82.

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING.

De Notarissen *JOHN ANTHONY GROSHANS* en *WILHELMUS ANTONIUS VAN BIJLERT*, residerende te Rotterdam, zijn voornemens op Dingsdag den 24 Januarij 1860, des middags ten 12 ure, te Rotterdam, in het Notarishuis aan de Gelderschekade (ten tijde en in plaatse der andere *aangekondigde Veiling van Tienden en Landerijen*), in het openbaar te Veilen en **onmiddellijk daarna** aan de hoogstbiedenden of eerstmijnenden te Verkoopen:

TIENDEN.

7/216 AANDEEL in de gemeene GRONDTIENDEN der Gemeenten **Charlois** en **Katendrecht**, en 7/72 AANDEEL in de gemeene GRONDTIENDEN der **Kerk- en Zandblokken** in de gemeente Charlois.

Zuivere Opbrengst gedurende de laatste 15 jaren, na aftrek der twee laagste en twee hoogste jaren, ruim ƒ 280 per jaar.

Voldoening der Koopsom op 15 Maart 1860.

Bloote Eigendom
in een KAPITAAL.

1/8 AANDEEL in den BLOOTEN EIGENDOM van **ƒ 10,000 Kapitaal**, Nationale 2½ per cents Schuld, ingeschreven in het Grootboek, belast met Vruchtgebruik.

De Vruchtgebruiker is nagenoeg 73 jaar oud.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen te Rotterdam, ten Kantoren van genoemde Notarissen, aan de Hoogstraat, wijk 5, n.º 380, en wijk 7, n.º 82.

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING.

FRANS DIJKMAN, Notaris, residerende te Rotterdam, als last hebbende van zijne Principalen, die daartoe regterlijk zijn gemagtigd, is voornemens om op Woensdag den 1 Februarij 1860, des namiddags ten 5 ure, in het Huis der Notarissen, aan de Gelderschekade, in het openbaar te Veilen en vervolgens te Verkoopen:

N.º 1. Een hecht, sterk en goed gesitueerd **HUIS** en **ERVE**, zijnde ingerigt tot **Koffijhuis** en **Slijterij**, welke Affaire in hetzelve Huis gedurende vele jaren met goed succes is uitgeoefend, staande en gelegen op een voordeeligen Stand, aan de zuidzijde van den Visschersdijk, nabij de Beurs, te Rotterdam, wijk 4, n.º 126, Kadaster sectie O, n.º 564.

In de Grondbelasting over 1859 aangeslagen geweest tot ƒ 40.66. Zijnde geheel in eigen gebruik.

N.º 2. Een hecht, sterk en goed gesitueerd **HUIS**, ingerigt tot **Broodbakkerij**, die daarin sedert een aantal jaren met het beste succes is geëxerceerd en alsnog wordt gecontinueerd, mitsgaders **BOVENWONINGEN** en **ERVE**, staande en gelegen op een neringrijken Stand, aan de noordzijde van de Prinsenstraat en met een Uitgang in eenen gemeenen Gang, uitkomende in de Pannekoekstraat, te Rotterdam, wijk 9, n.º 142, Kadaster sectie L, n.º 137.

Over 1859 in de Grondbelasting aangeslagen geweest tot ƒ 32.04.

Verhuurd het Benedenhuis tot den 1 Mei 1861, voor ƒ 375 's jaars, en overigens in vier Perceelen, voor ƒ 4 per week, renderende alzoo te zamen ƒ 583 in het jaar.

De voorschreven Panden, te aanvaarden N.º 1 den 1 Maart 1860 of eerder en N.º 2 den 1 Mei 1860, zullen twee dagen vóór en op den dag der veiling kunnen worden bezigtigd, mits men voorzien zij van een Permissiebiljet, geteekend door voornoemden Notaris, ten wiens Kantore, aan de Wijnstraat, wijk 2, n.º 131, inmiddels nadere informatiën zijn te bekomen.

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING.

De Notarissen *DALEN en LAMBERT* en *JOHN ANTHONY GROSHANS*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van hunnen Principaal, zijn van meening om op Woensdag den 8 Februarij 1860, des namiddags ten 5 ure, in het Locaal der Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschekade te Rotterdam, in het openbaar te Veilen en te Verkoopen:

Een extra hecht, sterk, welbetimmerd en zeer gunstig gesitueerd
PAND,

bestaande beneden in **WINKEL, KANTOOR** en ruime **PAKHUIZEN**, waarin de **Patentolie- en Kaarsen-Fabriek** sedert vele jaren met het beste succes is en nog wordt uitgeoefend en daarvoor ook uitmuntend geapproprieerd, met gemetselde **Olie-kelders**, te zamen houdende ongeveer 400 Vat, en zeer geschikte **Losplaats** achter aan het Water in de Stads Vest; voorts een ruim, Logeabel **BOVENHUIS**, waarin onderscheidene KAMERS, Behangen, Gestukadoord en van Stookplaatsen met Marmeren Schoorsteenmantels voorzien, Twee KEUKENS, ZOLDER en verdere GEMAKKEN, vroeger ingerigt geweest tot Twee BOVENWONINGEN, waarvoor hetzelve weder met zeer weinig moeite en kosten is te veranderen, staande op Stads Grond, aan de westzijde der Baan, op den hoek van het Schouwslop, te Rotterdam, onmiddellijk nabij of in de rigting van de nieuw aan te leggen Brug over de Stads Vest naar den Schiedamschen Singel, terwijl het Bovenhuis een allervrolijkst Uitzigt over het grootste gedeelte van den Schiedamschen Singel oplevert, wijk 3, n.º 237, bij het Kadaster bekend in sectie H, n.º 1049.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1860 op ƒ 62.45. Belast met twee Recognitien ten behoeve van de gemeente Rotterdam, als: een groot ƒ 30 en een groot ƒ 13.50 's jaars.

Zijnde in eigen gebruik en te aanvaarden 1º Mei 1860.

De Kooper zal, des verkiezende, de in het Pand uitgeoefende Zaak, met alle Werktuigen, vaste en losse Gereedschappen, daartoe behoorende, en de voorhanden Goederen kunnen overnemen.

Het te veilen Pand zal kunnen worden bezigtigd twee dagen vóór en op den dag der Veiling, van des voormiddags ten 10 tot des namiddags ten 3 ure, mits men voorzien zij van een Permissiebiljet, door een der voornoemde Notarissen af te geven, te wier Kantoren, aan de Zuidblaak en aan de Hoogstraat te Rotterdam, inmiddels nadere informatien zijn te bekomen, terwijl, wat betreft de Patentolie- en Kaarsen-Fabriek, de vereischte informatien kunnen worden verkregen ten Kantore van de Heeren Makelaars F. N. en W. H. MONTAUBAN VAN SWIJNDREGT, aan de Punt van de Wijnhaven, te Rotterdam.

Bij den Verkoop van **diverse Goederen**, te ***Hellevoetsluis***, op Maandag den 23 Januarij, des middags ten 12 ure, zal de Partij van

150 VATEN ZINK
niet worden geveild.

NIEUWE SCHOUWBURG,
op de Kruiskade.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE TOONEELISTEN,
Directie: ***BREEDÉ & VALOIS.***

(Abonnement niet gangbaar.)
ZONDAG 22 JANUARIJ 1860:

DE OUDE KORPORAAL,

Tooneelspel in 4 Bedrijven en 1 Voorspel;

HET BIVOUAC DER GARDE VAN NAPOLEON TE ULM,

in 1 Bedrijf, naar het Fransch van *Dumanoir* en *Dennery*, door *W. Greeven*. De Mise-en-Scène geregeld naar die van het Théâtre de la Porte St. Martin, te Parijs. Met de oorspronkelijke Muziek van den Heer *Artus*, Orchestmeester van genoemden Schouwburg. 1ste Bedrijf, de Vriend van den Generaal; 2de, de Diefstal; 3de, het Vijfde Gebod; 4de, de Herkenning; 5de, Mina van Rantzberg.

Aanvang ten ACHT URE.

1ste Rang ƒ 1. Parterre 75 Cts. Galerij 40 Cts.

Théatre de Rotterdam.
Direction du Théâtre Royal Français.

MERCREDI 25 JANVIER 1860:
(*Sans Abonnement.*)

Seconde et dernière Représentation de
LE PARDON DE PLOËRMEL,

Drama Lyrique en 3 Actes, à grand Spectacle, avec Nouveaux Décors. Musique de *G. Meijerbeer.*

On commencera à 6½ heures.

MANÈGE COOLSINGEL.
CIRQUE NATIONAL,

onder Directie van
BLANUS & DASSIE.

ZONDAG 22 JANUARIJ 1860:
TWEEDE VOORSTELLING.

Aanvang ten ACHT ure.

Abonnement niet gangbaar.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam:	7.30, 11.40, 3.30, 6.30.
„ „ alleen n. 's Hage:	9.45 's morg. en 9.35 's av.
„ Amst. naar Rotterdam:	8.30, 11.30, 4.30, 7.30.
„ 's Hage alleen n. Rott.:	8.30. 's morg. en 3.40 's midd.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rott. naar Antwerpen en Breda:	10.15, 3.—.
„ Dordrecht naar Rotterdam:	10.40, 3.20.
„ Breda naar Antwerpen en Rott.:	6.50, 12.35.
alleen naar Antwerpen en Moerdijk:	5.20.
„ Antwerpen naar Breda en Rott.:	7.45, 12.20.
alleen naar Breda en Moerdijk:	5.25.

Rhijn-Spoorweg.

Rott. n. Utr., Amst., Arnh.:	7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 5.45, 9.—
Amst. n. Utr. en Rott.:	7.20, 10.35, 12.30, 2.30, 6.15, 9.15
Arnh. n. Utr., Amst., Rott.:	6.30, 9.45, 11.35, 12.10, 12.30, 5.20
Utrecht naar Rotterdam:	6.45, 8.25, 11.40, 1.20, 4.—, 7.20

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.

BIJBLAD,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

ZONDAG en MAANDAG
den 22 en 23 Januarij 1860, N.º 19.

STATEN-GENERAAL.

Eerste Kamer.

VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het wetsontwerp tot bekrachtiging van eenige artikelen der verleende concessien voor den aanleg en de exploitatie van de Noorder- en Zuiderspoorwegen.

1. De zoo gewigtige zaak betreffende het aanleggen van spoorwegen in Nederland is thans voor de eerste maal onderworpen aan de opzettelijke overweging van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Terwijl er bij den anderen tak der Vertegenwoordiging reeds meermalen gelegenheid was om over de hoofdpunten, die in deze belangrijke aangelegenheid tot velerhande beschouwingen en bedenkingen aanleiding kunnen geven, van gedachten te wisselen, heeft de Eerste Kamer zich uit den aard der zaak moeten bepalen, om bij zeer enkele gelegenheden met de meeste voorzigtigheid van dit gewigtig onderwerp te gewagen.

Men erkende vrij algemeen bij den aanvang van het onderzoek dezer voordragt, dat deze omstandigheid de taak der Eerste Kamer op dit oogenblik bijzonder moeijelijk maakt, en zulks te meer, omdat door de Regering reeds een- en andermaal als door de Vertegenwoordiging uitgemaakt is voorgesteld datgene, waarover de Kamer zich nog nimmer uitgelaten had, noch heeft kunnen uitlaten.

2. Thans wordt aan de Kamer bij *één* wetsontwerp voorgesteld de bekrachtiging van eenige artikelen der verleende concessien voor den aanleg en de exploitatie van de *Noorder-* en *Zuiderspoorwegen*, waarover twijfel ontstond, of de Raad van State gehoord is. Eenige leden, welke daarin een grondwettig bezwaar zagen, wenschten zeer bepaald aan de Regering de vraag te rigten, of zulks inderdaad het geval is. Men antwoordde daarop, dat het feit aan geen twijfel meer onderhevig kan geacht worden sedert de verklaring van den Minister van Binnenlandsche Zaken, dat de Raad van State alleen geraadpleegd is geworden over elke concessie afzonderlijk. Onderscheidene leden betreurden dit te meer, omdat in de concessie van de Zuiderlijnen sedert het advies van den Raad van State belangrijke veranderingen zijn aangebragt. Zij verklaarden tevens, dat het wegvallen van den waarborg, door de Grondwet gewild, in dit geval te meer bedenkelijk schijnt, wanneer men de eigenaardige verhouding in aanmerking neemt, waarin de Eerste Kamer zich tot dit wetsontwerp geplaatst ziet. Immers, terwijl de Tweede Kamer vroeger in de gelegenheid gesteld werd om over elk der beide voorgedragen concessiën afzonderlijk haar gevoelen kenbaar te maken, en die Kamer ook onlangs bij de behandeling van dit wetsontwerp bij magte was om aan ieder van deszelfs beide artikelen afzonderlijk hare goed- of afkeuring te geven, wordt aan de Eerste Kamer, door de vereeniging van de beide concessiën in één wetsontwerp, een zedelijke dwang opgelegd om beide goed te keuren of te verwerpen. Voor haar geldt de reden van tegemoetkoming niet, welke ten opzigte van dit bezwaar, ook in de Tweede Kamer gerezen, aldaar door de Regering is aangevoerd: dat de Kamer daardoor aan geen band wordt gelegd. De hier bedoelde leden gaven dus hun bezwaar te kennen over de handelwijs der Regering, waardoor eene zoo onregelmatige verhouding van de beide takken der Vertegenwoordiging tot eenen zoo belangrijken wettelijken maatregel is ontstaan. De verbinding van de twee concessiën door één wetsontwerp werd ook dáárom door hen afgekeurd, dewijl beide geheel op zich zelve staan en hare bepalingen niet altijd eensluidende zijn. Voegt men daarbij dat van ééne dier concessiën beweerd wordt dat zij onuitvoerlijk moet worden geacht, dan zagen zij daarin eene reden te meer om de vereeniging van beide in één voorstel af te keuren.

Terwijl vele andere leden zich omtrent deze beide punten niet hebben uitgelaten, waren verscheidene leden van oordeel dat in het onderhavig geval een nader advies van den Raad van State gemist kon worden. Zij gaven ook te kennen, geen bezwaar te kunnen zien in den weg, thans door de Regering bewandeld om tot eene eindbeslissing omtrent de verleende concessie te geraken. Huns inziens zou die handelwijs veeleer bijdragen om eene lang gewenschte zaak eindelijk tot stand te doen komen.

De Commissie van Rapporteurs acht zich te dezer plaatse verpligt mede te deelen, dat die leden, welke in de tegenwoordige voordragt over het algemeen hebben berust, zich meerendeels onthielden van het uitvoerig opgeven der gronden, die hen schenen te nopen om de voordragt goed te keuren, of althans niet te deelen in de bezwaren, welke door andere leden daartegen zijn geopperd.

3. In al de afdeelingen is opzettelijk de vraag overwogen, of het aanleggen van spoorwegen hier te Lande noodzakelijk te achten is. De meerderheid der leden, welke zich daarover uitlieten, scheen wel in meerdere of mindere mate tot het beantwoorden van die vraag in toestemmenden zin over te hellen. Velen waren van oordeel dat voor die gedeelten van het Vaderland waar geene spoorwegen zijn, dit middel van versneld vervoer wenschelijk en noodzakelijk is. Waar alles zich rondom ons snel bewegen kan, daar zou Nederland, bij gemis aan de middelen om mede te gaan, moeten achterblijven. Van lieverlede zou zich traagheid in alles openbaren, de ondernemingsgeest uitgedoofd worden en alle bedrijvigheid te niet gaan. Thans is in het Vaderland met betrekking tot dit onderwerp een geest van opgewektheid bij de ingezetenen ontstaan, waaraan het ongeraden schijnt niet te willen voldoen. De openbare meening mag, zelfs wanneer zij al eenigzins overdreven mogt schijnen, niet geheel veronachtzaamd worden. Een meer dadelijk en regtstreeksch onderling verband van de verschillende deelen des Rijks is in vele opzigten hoogst wenschelijk; eene belangrijke ontwikkeling, niet minder van intellectuelen dan van materielen aard, mag daarvan voor de ingezetenen worden verwacht. In sommige streken van het Land, zoowel in het noordelijk als zuidelijk gedeelte, doet zich eene bepaalde behoefte aan dit vervoermiddel gevoelen, zoowel waar waterwegen zijn en het vervoer langs dezelve tijdelijk gesloten is, als vooral waar deze wegen ontbreken. Men wees ook op andere Landen, tot wier ontwikkeling de aanleg van spoorwegen zoo veel heeft bijgedragen, terwijl onze groothandel door het gemis daarvan niet in gelijke mate is vooruitgegaan. Het is dus meer dan tijd, dat men in Nederland tot het daarstellen van groote handelswegen overga. Waren er elders geene spoorwegen, dan zouden onze waterwegen genoegzaam aan de behoefte van het handelsverkeer voldoen. Verscheidene leden achtten zelfs de uitdrukking, dat spoorwegen hier te Lande *noodzakelijk* zijn, veel te flaauw. Zij meenden dat dit algemeen en volmondig erkend wordt. Zij waren van oordeel, dat de rondom ons Vaderland door de naburen aangelegde versnelde middelen van vervoer ons dagelijks meer en meer dringen om met die naburen gelijken tred te gaan. Zoo al geen Land, dat prijs op beschaving stelt, thans spoorwegen kan ontberen, hoe veel te minder Nederland, dat boven andere Landen met rijkdom bevoorregt is, eene nijvere en talrijke bevolking telt en zoowel handel als scheepvaart tot hoofdmiddelen van bestaan heeft. De eischen des tijds, zeiden deze leden, vorderen zoo gebiedend spoorwegen, dat men hunne *onmisbaarheid* veilig kan beweren. — Andere leden wenschten zoo ver niet te gaan. Zij konden zelfs de *noodzakelijkheid* der spoorwegen, wanneer die uitdrukking in strengen zin opgevat wordt, niet toestemmen. Zij zouden liever van wenschelijkheid, ja hooge wenschelijkheid van dit middel van vervoer voor Nederland spreken. Immers schijnt hetzelve *hier* niet zoo dringend noodzakelijk als elders te zijn, uit hoofde van onze zoo belangrijke waterwegen. Ook is de zoo geheel eigenaardige natuurlijke gesteldheid van onzen bodem, althans van sommige gedeelten, voor den aanleg van spoorwegen minder geschikt, dan die van andere Landen. Dit geeft aanleiding tot moeijelijkheden en meerdere kosten, waarmede die zaak hier meer dan elders te kampen heeft. — Door andere leden werd op de beweerde noodzakelijkheid of zelfs groote wenschelijkheid der spoorwegen nog meer afgedongen. Onder hen waren er die meenden, dat indien er volstrekte behoefte aan meerdere spoorwegen dan de in Nederland reeds aanwezige bestond, er zich reeds veel vroeger aanvragen om concessie tot den aanleg zouden hebben voorgedaan en die aanleg al voor lang zou zijn tot stand gebragt. Enkelen zelfs beweerden dat voor onze groote handelssteden eene verbetering harer waterwegen van meer dringende noodzakelijkheid is. Zij waren bevreesd dat, wanneer men tot het daarstellen van een spoorwegnet zal besluiten, de bedoelde verbetering zeer ten nadeele van die steden achterwege blijven zal.

4. Ook het hoofddoel dat men zich, bij de *rigting* aan de verschillende spoorwegen in Nederland te geven, moet voorstellen, is in de afdeelingen besproken. Bijna algemeen was men van gevoelen, dat eene voor den handel bruikbare verbinding van onze zeehavens met het buitenland, te gelijk met eene genoegzame bevordering van het binnenlandsch verkeer, beoogd moet worden. De meeste leden waren evenwel geneigd om aan het binnenlandsch verkeer de grootste waarde te hechten. Daaronder waren er velen, die van het goederenvervoer door middel van spoorwegen niet veel verwachtten. Zij waren van oordeel, dat onze waterwegen altijd voor een groot deel aan dat vervoer de meest geschikte gelegenheid zullen aanbieden. Des te belangrijker werd door hen het personenvervoer binnen 's Lands geacht, inzonderheid voor die gedeelten van het Vaderland, waar betere middelen van gemeenschap allezins vereischt worden. Zij zagen daarom ook minder bezwaar in de vele kronkelingen en bogten, waarvan aan dit spoorwegplan een verwijt is gemaakt. Zelfs het personenvervoer naar het buitenland en omgekeerd zou volgens enkele leden niet zoo belangrijk zijn. Men zou dus wel doen door de verst afgelegen plaatsen van het Vaderland met deszelfs meest bevolkte gedeelten in verbinding te brengen. Men begeerde eene meer gemakkelijke gemeenschap van de onderscheidene deelen, en meende dat de eenheid van het binnenland daardoor veel bevorderd zoude worden. Daarbij werd gevoegd, dat indien van Rijkswege thans zoo aanzienlijke sommen voor den aanleg van spoorwegen worden besteed, het niet meer dan billijk is, dat de ingezetenen in de eerste plaats hun aandeel verkrijgen aan het voordeel van dien maatregel voor hun onderling verkeer. — Een veel geringer aantal leden vestigde vooral de aandacht op het belang, hetwelk naar hunne meening het daarstellen van spoorwegen voor het internationaal verkeer aanbiedt. Eene verbinding van onze zeehavens met bepaalde punten van het buitenland, langs den kortst mogelijken weg, werd door hen inzonderheid wenschelijk gekeurd. Enkelen hadden liefst twee hoofdlijnen van spoorwegen daargesteld gezien, en de aanvulling van ons spoorwegnet door meerdere lijnen aan de latere bemoeijingen van onze nijverheid overgelaten. Anderen meenden dat, wanneer het inwendig verkeer alleen bedoeld wordt, alsdan de aanleg van spoorwegen ligt te kostbaar zou worden.

5. Over de vraag, of men aan *Staatsspoorwegen*, dan wel aan *geconcessioneerde*, de voorkeur moet geven, zijn zeer onderscheidene gevoelens medegedeeld. Verscheidene leden meenden dat deze vraag, als zijnde van meer theoretischen aard, bij het onderzoek van deze wet geene beantwoording schijnt te vereischen. Daartegen werd aangevoerd dat, bijaldien de wet door de Kamer niet wierd aangenomen, het dan voor de Regering van veel belang kon zijn te weten hoe de leden der Eerste Kamer omtrent dit punt gezind zijn. Door zich thans daarover uit te spreken zou het eerst kunnen blijken in hoe ver de Regering met juistheid beweerd heeft, dat de Vertegenwoordiging geene Staatsspoorwegen verlangt. Sommige leden konden zich met het beginsel van Staatsspoorwegen geenszins vereenigen, en wilden elke bemoeijing van den Staat met den aanleg van spoorwegen uitsluiten, daar deze geheel buiten den werkkring van den Staat gelegen zijn en er geen einde te voorzien is aan de aanvragen van spoorwegen, wanneer eenmaal de Staat zich daarmede belast. Men wees er ook op, dat aan het concessioneren van spoorwegen altijd dit voordeel verbonden is, dat de concessionarissen zich verstaan kunnen met provincien en gemeenten, welke bij den aanleg dier wegen belang hebben. Daarentegen waren niet weinige leden gezind om de voorkeur te geven aan den aanleg van hoofdlijnen op kosten van den Staat en door deszelfs dadelijke zorg, waarna zij de exploitatie van die wegen aan de vrije mededinging van de nijverheid willen opengesteld hebben. Enkele leden, die anders het beginsel van Staatsspoorwegen niet goedkeurden, zeiden dat zij zich, met het oog op het aanhangig wetsontwerp, met het laatstgemelde gevoelen wel vereenigen konden, vermits zij, zelfs voor het geval dat de wet aangenomen wierd, het tot stand komen der geconcedeerde spoorwegen allezins meenden te moeten betwijfelen, en dus gaarne een middel te baat zouden nemen, hetwelk huns inziens welligt beter het beoogde doel zou doen bereiken. Nog waren er verscheidene leden, die het onderhavig voorstel, als leidende tot den aanleg van vermomde Staatsspoorwegen, meenden te moeten afkeuren. Zij hadden in dezen stand der zaak veel liever gezien, dat de thans voorgestelde spoorwegen door den Staat zelven dan door concessionarissen wierden tot stand gebragt.

Eindelijk werd door de tegenstanders van Staatsspoorwegen nog aangevoerd, dat onze regeringsvorm aan den aanleg daarvan eigenaardige moeijelijkheden in den weg legt, omdat zoo ligt vele botsingen en twisten door tegenstrijdige belangen in deze zaak kunnen worden veroorzaakt. Dit gevoelen werd evenwel door voorstanders van Staatsspoorwegen bestreden, die zeiden dat in den toestand van de schatkist steeds een genoegzame waarborg is gelegen, dat men zich bij den aanleg van spoorwegen zal bepalen binnen de grenzen van hetgeen mogelijk te achten is. Zij zagen in Staatsspoorwegen vooral dit voordeel, dat men langs dien weg meer meester blijft van de rigting der lijnen en van de kosten, die aan deze aanzienlijke werken besteed moeten worden.

6. Met betrekking tot het aantal en de rigting van de voorgedragen lijnen in het algemeen hebben zeer vele leden bezwaren doen gelden, ofschoon deze niet door allen met gelijke kracht werden aangedrongen, en er ook onder die leden waren, die verklaarden dat zij daarvan hunne goed- of afkeuring van het wetsontwerp niet afhankelijk wilden stellen. Aan de eene zijde oefenden de bepalingen omtrent de rentegarantie door den Staat, waarvan het bedrag zoo aanzienlijk en de duur zoolang gerekt is, blijkbaar grooten invloed op de beoordeeling uit. Men beweerde dat de voorgedragen lijnen door die garantie eenen grooten last op den Staat doen drukken. Daar deze last door al de ingezetenen gedragen wordt, zou het billijk geweest zijn, dat zooveel mogelijk ook aan allen een gelijk aandeel in het voordeel dezer lijnen ware verzekerd en bijv. een geheel gewest gelijk Noordholland, 't welk tot de gemeene lasten zoo aanzienlijk bijdraagt, van die voordeelen niet ware buitengesloten. Aan de andere zijde had men gewenscht, dat door de Regering een meer beperkt stelsel van lijnen ware voorgedragen. Men meende dat daardoor beter te gemoet zou zijn gekomen aan het algemeen belang van het geheele Vaderland, terwijl nu, door te veel uitbreiding aan het geheele spoorwegnet te geven, in eens te groote lasten op den Staat worden gelegd, en de uitsluiting van sommige deelen des Lands van het voordeel, aan andere toegekend, dubbel onregtvaardig wordt. — Tegen dit laatste gevoelen kwamen andere leden op, die, ofschoon de finantiële bezwaren niet ontkennende, desniettemin verklaarden niet te begrijpen, hoe het tot stand komen van dezen maatregel mogelijk zoude zijn, anders dan door aan het geheele plan eene behoorlijke uitbreiding te geven. Nog beweerden eenige leden, dat zelfs het internationaal verkeer door de voorgedragen lijnen niet wel verzekerd is. Zij wezen op het nadeel, dat zoowel Friesland als Groningen, maar meer bijzonder nog Noordholland en Utrecht in dit opzigt zouden lijden. Verscheidene leden, die zich meer gunstig over de voorgedragen lijnen uitlieten, beweerden dat, indien men spoorwegen verlangt, het zaak schijnt te zijn om thans in de verleende concessien te berusten.

Onderscheidene leden opperden bedenkingen tegen de voorkeur aan de concessionarissen van de Noorder- en Zuiderspoorwegen gegeven tot het leggen en exploiteren van spoorwegen van Leeuwarden over Heerenveen naar Meppel, van Groningen naar de Hannoversche grenzen, van Tilburg naar Turnhout en van Eindhoven naar de Belgische grenzen. Zij gaven hunne vrees te kennen, dat nijvere ondernemers daardoor teruggehouden zullen worden om voor die lijnen concessien aan te vragen, zoodat die voorkeur aldus aan het tot stand komen dezer wegen duurzaam in den weg zou kunnen staan. Men vroeg, of om de aangevoerde redenen de Regering niet gezind zou zijn om die gegeven voorkeur alsnog uit de beide concessien te ligten.

7. Op de concessie voor den aanleg en de exploitatie van den Noorderspoorweg zijn de volgende bedenkingen medegedeeld. Sommige leden waren van oordeel dat de aansluiting van dien weg aan den Zuiderspoorweg in het midden des Lands bepaald had moeten zijn. Zij meenden dat Utrecht daartoe het meest geschikte centraalpunt aanbiedt. Vele andere leden achtten de verbinding met het buitenland ontoereikend, de belangen der provincie Friesland voorbijgezien, Groningen bepaald van het buitenland afgesneden, terwijl het voordeel, dat uit deze concessie voor Drenthe ontstaat, niet geacht kan worden op te wegen tegen het nadeel, dat Friesland en Groningen zullen ondervinden. Immers van Harlingen zal de reis naar het zuiden langs eenen omweg loopen, die met den werkelijken afstand buiten alle verhouding staat. Het gemis eener lijn van Harlingen, over Sneek, of over Leeuwarden en Sneek, naar Meppel zal voor de handelsverbinding van Harlingen met Duitschland zeer nadeelig werken en ook voor het personenvervoer bezwarend zijn. Tusschen Leeuwarden en Meppel liggen verscheidene plaatsen, die tot dit vervoer veel kunnen bijdragen, hetgeen tusschen Groningen en Meppel minder het geval schijnt te zijn. Voor Harlingen zou aldus eene meer regtstreeksche verbinding met Rheine van groot belang zijn en ook het noorden van Overijssel, Steenwijk enz. zouden daardoor bevoordeeld worden. In verband daarmede zou eene lijn van Zwolle, over Raalte, naar Almelo en Enschedé ook zeer in het belang zijn der verbinding van Harlingen met Rheine. Sommige leden zouden aan zoodanige lijn de voorkeur hebben gegeven, omdat belangrijke fabriekdistricten aldus beter geholpen zouden zijn dan door het tegenwoordig voorstel. — Daartegen werd door andere leden opgemerkt, dat de weg van Groningen naar Meppel voor het personenvervoer belangrijker geacht moet worden dan die van Leeuwarden naar Meppel, en dat de lijn van Groningen door Drenthe en langs de IJsselsteden dit vervoer meer bevorderen zal dan een weg dwars door Overijssel en door de Veluwe gelegd. Eindelijk werd ook nog met nadruk het bezwaar vermeld, dat aan den zoo luide uitgedrukten wensch eener verbinding van Groningen met het buitenland te Leer of Aschendorf geen gevolg is gegeven. Men vroeg waarom aan de Staten van Groningen nimmer antwoord gegeven is op hunne voor ruim drie jaren gedane aanvrage om concessie tot den aanleg van eenen spoorweg van Groningen, over Winschoten, naar Aschendorf.

In eene afdeeling werd ook nog deze vraag gedaan: Uit de beantwoording der Regering op eene aanmerking, in de Tweede Kamer omtrent de concessie voor de lijn Utrecht-Amersfoort-Zwolle gemaakt, is gebleken, dat de uitvoering dier concessie niet van wege de Regering afhankelijk is gesteld van de beslissing omtrent deze wet. Men wenschte te weten, of het dan welligt de concessionarissen voor dien weg zelven zijn, die het voorbehoud gemaakt hebben dat zij zich, wanneer deze wet mogt worden aangenomen, aan de hun verleende concessie zouden kunnen onttrekken.

8. Bij het onderzoek van de concessie betreffende den Zuiderspoorweg hebben vele leden hunne goedkeuring niet kunnen geven aan de ter-zijde-stelling der belangen van Noordholland en Utrecht in deze concessie. Zij waren van oordeel dat Amsterdam en 's Hertogenbosch daardoor schade zullen lijden en dat beide deze steden van te veel gewigt zijn om hare handelsbelangen over het hoofd te zien. Door de tegenwoordige concessie wordt slechts een gedeelte van Zuidholland en van Noordbrabant bevoordeeld, maar dit voordeel kan niet opwegen tegen het nadeel, dat aan Amsterdam, Utrecht en 's Hertogenbosch wordt berokkend. Men achtte het onstaatkundig, aldus naijver tusschen groote handelsplaatsen op te wekken, en meende dat de hoofdbelangen van Noord- en Zuidholland veel meer bevorderd zouden zijn geworden door eene aansluiting van de Noorder- aan de Zuiderlijn in het midden des Lands, hetzij te Utrecht over Kuilenburg, hetzij te Maarsbergen over Amerongen. Men erkende wel dat Dordrecht daardoor benadeeld zoude zijn, maar men oordeelde, dat het belang van die ééne stad niet kan opwegen tegen de schade, die aan zoo aanzienlijke plaatsen als de drie genoemde steden wordt toegebragt. Men wees daarop, dat de aanleg der Zuiderspoorwegen den Nederlandschen handel inzonderheid in staat stellen moet om de concurrentie met dien van België te kunnen uithouden, en dat daartoe de kortst mogelijke verbinding ook voor Amsterdam met den linker Rhijnoever door Noordbrabant meer noodig is dan eene regtstreeksche gemeenschap met België, omdat het toch niet mogelijk is om in België zelf met den Belgischen handel mede te dingen, en de verbinding met Frankrijk, uit hoofde van het aldaar nog bestaande tarief, voor den handel aan de landzijde van luttel waarde te achten is. Uit dit oogpunt werd ook de lijn van Tilburg naar Turnhout, voor den aanleg waarvan aan de concessionarissen de voorkeur is gegeven, niet goedgekeurd, omdat dezelve geoordeeld werd van meer belang voor België dan voor Nederland te zijn en zelfs ten nadeele van Rotterdam te zullen strekken. Immers langs die lijn verkrijgt België eene regtstreeksche gemeenschap met het noordelijk gedeelte van Duitschland, waardoor voor Rotterdam eene gevaarlijke concurrentie geboren wordt.

Door onderscheidene leden zijn de grieven, die ten behoeve van Amsterdam geopperd waren, beschouwd niet vrij van overdrijving te zijn. Men kon dezelve, met het oog op de verbinding met Duitschland, niet beamen. Men erkende dat Rotterdam in het spoorwegverband met Noordbrabant en met België voorregten boven Amsterdam zal genieten, maar door de lijn over Arnhem en Nijmegen zal voor Amsterdam derwaarts ook een weg geopend worden. Daarenboven is het verschil in den afstand voor de beide groote handelssteden niet als van zoo groote beteekenis aan te merken. Vooral ook met het oog op Dordrecht, dat anders geheel afgezonderd zou blijven liggen, keurde men de thans voorgedragen lijnen goed, als waardoor de gemeenschap met Zeeland en met het buitenland op de meest geschikte wijze zoude worden bevorderd.

9. Ter gelegenheid van deze gedachtenwisseling zijn de overgangen der rivieren en de daaraan verbonden gevaren opzettelijk overwogen. De voorstanders eener aansluiting van de Noorder- en Zuiderspoorwegen in het midden des Lands beweerden, dat het daarstellen van een overgang der rivieren op twee plaatsen aan de oost- en aan de westzijde des Lands geenszins noodzakelijk te achten is, en dat eene centrale aansluiting zich ook daardoor aanbeveelt, dat men langs dien weg met ééne overbrugging der rivieren kon volstaan. Zij gaven daaraan verre de voorkeur, dewijl het overgaan te Arnhem en te Nijmegen met het oog op ijsverstoppingen en inundatien oneindig gevaarlijker scheen te zijn dan te Kuilenburg, hetgeen huns inziens uit eene ondervinding van vele jaren is gebleken; daardoor zouden dan tevens de moeijelijkheden worden ontgaan, die zich ten aanzien eener overbrugging van het Hollandsch Diep tusschen Willemsdorp en Moerdijk, waarvan de kosten bijna niet te berekenen zijn, zullen voordoen. — Door onderscheidene leden zijn tegen het overbruggen der rivieren bedenkingen, zoowel van materielen als van finantielen aard, te berde gebragt. Het gevaar daarvan werd door sommige leden zoo groot gerekend, dat zij degenen, die zelven geen ooggetuigen waren geweest van de verwoesting, die door belemmerden ijsgang te weeg gebragt kan worden, niet genoeg meenden te mogen waarschuwen tegen de gevolgen, waaraan men zich door die overbrugging blootstelt. Zij wezen op vele adressen, uitsluitend door grondeigenaren uit die streken ingediend, wier belang bij den aanleg van spoorwegen anders naauw betrokken is. Zij meenden zich daarom tegen alle overbrugging te moeten verklaren, daar ons Vaderland de doorgang is voor al het water en al het ijs, dat langs den Rhijn en de Maas naar zee afgevoerd wordt. Zij gaven de hoop te kennen dat, indien men tot eene overbrugging van de rivieren moet overgaan, deze dan slechts op één punt van overgang, waar de minste schade te duchten is, plaats hebben zal. — Intusschen waren de gevoelens omtrent de gevaren, die uit overbrugging voortspruiten kunnen, niet eenparig. Vele leden zagen daarin wel groote bezwaren, meenden echter dat een bruikbaar spoorwegstelsel zonder dit middel voor ons Vaderland niet te verkrijgen is. Kunstwerken zullen daartoe altijd vereischt worden, en men kan vooraf weten, dat die kostbaar zijn. Sommige leden beweerden zelfs, dat het gevaar der overbruggingen nog bewezen moet worden. Enkelen zeiden dat, indien er in dit opzigt altijd eenige bezwaren zullen blijven bestaan, hetgeen ook voor de lijn over Kuilenburg, met het oog op den Noorder-Lekdijk bovendams, niet geheel ontkend kan worden, dit bezwaar minder geldt ten aanzien van de rigting der lijn, welke in 1853 door eene commissie van den Waterstaat over Maarsbergen verkieslijk is geoordeeld. Deze leden waren van meening dat voor eene overbrugging te Arnhem en Nijmegen evenmin eenig gevaar te duchten is, als voor die te Bommel en te Empel. Ook zagen zij uit ditzelfde oogpunt geen bezwaar in de lijn over Maarsbergen, ofschoon zij daaraan de voorkeur niet wenschten te geven.

Tegen de brug over het Hollandsche Diep tusschen Willemsdorp en Moerdijk zijn inzonderheid bedenkingen geopperd. Men vreesde dat die ligt de helft meer zou blijken te kosten dan daarvoor gera[illegible] is geworden. Vrij algemeen is de wensch uitg[illegible] dat door de Regering aan de Kamer wo[illegible] gedeeld eene raming van de kosten, verei[illegible] daarstelling der onderscheidene rivierbrug[illegible] spoorwegplan behoorende, in het bijzon[illegible] brug bij den Moerdijk. De Commissie v[illegible] teurs heeft gemeend dit verlangen terst[illegible] Voorzitter der Kamer kenbaar te moeten [illegible] ware dit mogelijk, reeds vooraf de gevraagde [illegible] te verkrijgen. De Minister van Binnenlandsche [illegible] heeft thans ten deele aan dit verlangen voldaan d[illegible] de overlegging van verscheidene ramingen, die bereids gedrukt en aan de leden rondgedeeld zijn.

Ten aanzien van den overgang bij den Moerdijk heeft men gevraagd, of het niet veel meer aannemelijk schijnt dien door middel van een stoomvlot te bewerkstelligen. Immers de waterstand zou de aanwending van dit middel daar ter plaatse veel gemakkelijker maken dan bij den overgang te Kuilenburg. Bij den Moerdijk is het verschil in de waterhoogte gewoonlijk niet meer dan twee ellen. Voor het oponthoud van den overtogt behoeft niet meer dan een vierde van een uur gesteld te worden. Het verschil in de kosten zou beduidend zijn, daar men voor het stoomvlot niet veel meer zou behoeven dan

de renten van het kapitaal aan de brug te besteden.

Ook zou het stoomvlot bij de Moerdijk minder kosten dan bij Kuilenburg, omdat men daar zooveel meer zou behoeven voor de torens, welke uit hoofde van het meerder verschil in de waterhoogte aldaar niet gemist kunnen worden. Men herinnerde tot aanprijzing van dit denkbeeld, dat de Rijksstoombooten, bestemd voor den overtogt bij den Moerdijk, door den ijsgang niet zijn genoodzaakt geworden, meer dan enkele dagen stil te blijven liggen. Ook zijn stoomvlotten altijd minder gevoelig voor het ijs dan stoombooten, zoodat dit middel, 't welk bij onderscheidene leden nog al waardering ontmoette, zich, vooral voor den overgang bij den Moerdijk, van vele zijden schijnt aan te bevelen. Bleek het nader, dat men toch buiten het leggen eener brug niet kan blijven, men zou dan altijd nog tot den bouw daarvan kunnen besluiten. Enkele leden gaven zelfs te kennen, dat zij het geld, voor de brug bij den Moerdijk bestemd, veel beter besteed zouden achten, wanneer dit gebruikt werd tot het daarstellen van de lijn over Kuilenburg. Op die wijze zouden er, met eene geringe opoffering boven het geraamde bedrag, *drie* overgangen ontstaan, en men zou billijke voldoening geven aan de grieven, ten behoeve van Noordholland en Utrecht aangevoerd. — Eindelijk waren er nog verschillende leden, die het maken der bruggen niet aan de particuliere nijverheid wilden toevertrouwd hebben, maar hun verlangen mededeelden dat, zoo er bruggen moeten zijn, die dan in het belang der publieke veiligheid door den Staat zelven zouden worden gelegd. — Dit laatste gevoelen werd door andere leden bepaald wedersproken, die meenden, dat er voor deze werken eene voldoende zekerheid is gelegen in het toezigt, 't welk de Regering verpligt zal zijn daarop uit te oefenen.

10. Omtrent den Zuiderspoorweg is verder ook nog aangemerkt, dat het aantal lijnen dezer concessie veel te groot is te achten. Daarin heerscht blijkbaar eene weelde, die verbazend genoemd mag worden in vergelijking met andere minder bedeelde gewesten. Men wees op de twee aansluitingen met Duitschland te Venlo en te Roermond, op de beide wegen van Nijmegen naar Venlo en van 's Hertogenbosch over Grave naar Nijmegen, en beweerde dat de lijn van Nijmegen naar Venlo, waarvan men geene opbrengst verwachten kan en waarop Limburg weinig prijs kan stellen, best gemist zou kunnen worden. Omtrent deze lijn werd door anderen, in de veronderstelling dat dezelve aan de regterzijde der Maas getrokken wordt, aangemerkt, dat die lijn door eene barre streek zal loopen en dus beter ware te plaatsen aan de linkerzijde dezer rivier, zoowel uit een oogpunt van veiligheid, door niet langs een vreemd grondgebied te worden aangelegd, als met het oog op de opbrengsten, welke het aandoen van meer bevolkte plaatsen zou kunnen opleveren. Daartegen werd opgemerkt, dat de voorgestelde rigting bepaald schijnt te zijn met het doel om het inundatie-terrein van de Beersche Maas te ontwijken.

De verandering der vroegere lijn van Tilburg over 's Hertogenbosch naar Helmond in de lijn van Tilburg over Eindhoven naar Helmond werd door een aantal leden niet goedgekeurd. Toen er nog niet besloten was tot den aanleg eener lijn van 's Hertogenbosch naar Nijmegen, toen was de lijn van 's Hertogenbosch over Helmond naar Venlo volkomen goed, maar bij de thans aangebragte veranderingen had er eene lijn van Eindhoven, of althans van Helmond naar Roermond moeten loopen. Nu zal men, om uit 's Hertogenbosch naar de laatstgenoemde plaats te komen, eenen grooten omweg over Tilburg, Eindhoven en Venlo moeten maken. Dit schijnt niet in het belang te zijn van den handel met Maastricht. Eene regtstreeksche verbinding met Roermond zou meer bevorderlijk geweest zijn voor het internationaal verkeer, daar men aldus te gelijk een dadelijk verband met Gladbach en met Keulen had verkregen, en het binnenlandsch verkeer daarbij geene schade zoude hebben geleden. Ook in het belang van 's Hertogenbosch werd de vroeger ontworpen lijn van Tilburg over de hoofdstad van Noordbrabant naar Helmond beter geoordeeld, dan de tegenwoordige regtstreeksche verbinding van Tilburg met Eindhoven. Daardoor wordt Tilburg meer centraalpunt, hetgeen 's Hertogenbosch had behooren te zijn. De laatstgenoemde plaats wordt nu afgesloten van het zuidelijk en het oostelijk gedeelte van Noordbrabant, waarmede het zoo vele handelsbetrekkingen heeft. De hier bedoelde leden gaven te kennen, dat in elk geval, wanneer de zaak zoo moet blijven, dan de lijn van Tilburg naar 's Hertogenbosch te gelijk aangelegd en in exploitatie gebragt zal moeten worden met die van Breda naar Tilburg, omdat anders 's Hertogenbosch te veel geïsoleerd blijft liggen en welligt gedurende langen tijd voor die stad alle handelsgemeenschap afgesneden wordt.

11. De Zeeuwsche spoorweglijn werd door sommige leden sterk aangeprezen, door anderen aan verscheidene bedenkingen onderhevig geacht. De verdedigers wezen op het groote belang dat in het eindelijk verbinden van de provincie Zeeland aan den vasten bodem des Vaderlands is gelegen. Zij beweerden dat onze handel daardoor allezins bevoordeeld en aan Antwerpen eene merkelijke schade veroorzaakt zal worden. Indien spoorwegen inzonderheid strekken moeten ter bevordering van de nationale welvaart, dan mag men zich daarvan in het bijzonder voor Zeeland veel goeds beloven. Daarenboven is Vlissingen, zeiden zij, meer dan menige andere plaats, zoowel voor buitenlandsche als voor binnenlandsche gemeenschap uiterst gunstig gelegen. De aan het spoorwegplan verbonden afdamming van de Ooster-Schelde zou de grootste voordeelen aanbieden. Het Rijk zou daardoor in de gelegenheid gesteld worden om eene aanwinst van minstens 25,000 bunders land te maken. De schepen zouden in de haven van Middelburg eene veiliger 'aats bekomen dan te Vlissingen, en door middel kanaal door Walcheren kunnen terugkeeren. n schijnt met het oog op de maritime etaten te Vlissingen het nuttige der zaak ook Staatsbelang boven alle bedenking verheven

Onderscheidene andere leden konden zich met deze aanbeveling van den Zeeuwschen spoorweg niet vereenigen. Volgens hen was het thans ontijdig, dien weg aan te leggen. Zij meenden dat daarmede te veel te gelijk ondernomen zal worden; dat tegenover de hooge kosten van dien weg, dezelve geacht kan worden veel te weinig te zullen opbrengen. Zeeland zou volgens hen niet met het vasteland verbonden, maar alleen Zuidbeveland en Walcheren toegankelijk gemaakt worden. De andere eilanden en Staats Vlaanderen blijven daarbuiten liggen. Ook meenden zij dat er een groot onderscheid is te maken tusschen de gunstige ligging van Vlissingen en de vatbaarheid van die plaats, om tot eene groote handelshaven te worden ingerigt. Er waren zelfs leden die beweerden, dat Vlissingen door die Zeeuwsche lijn eigenlijk eene voorhaven van Antwerpen zal worden. Wanneer namelijk deze laatste haven door het ijs gesloten, of door andere oorzaken niet genaakbaar mogt zijn, dan zouden de schepen, voor Antwerpen bestemd, te Vlissingen lossen en hunne ladingen per spoortrein van Vlissingen naar Antwerpen vervoerd worden. Aldus zou het kunnen blijken dat deze spoorweg meer in het belang van Antwerpen dan in dat van onzen eigen handel aangelegd wierd.

In drie afdeelingen is vrij eenparig het verlangen uitgedrukt, dat door de Regering een bepaald antwoord mogt worden gegeven op de vraag aldaar gerezen en besproken: of namelijk de concessie, in der tijd verleend aan de Nederlandsche Maatschappij tot indijking der op- en aanwassen in de Ooster-Schelde, al dan niet ingetrokken is. Wel meende men die concessie, ook ten gevolge van de afkeuring door de Tweede Kamer nog zeer onlangs van eene nadere overeenkomst tusschen de Regering en die maatschappij, als vervallen te mogen beschouwen. Het was echter niet duidelijk gebleken, of dezelve reeds ingetrokken, dan wel of het vervallen daarvan bij regterlijk gewijsde uitgesproken is. Mogt het een of het ander voor alsnog ontbreken, dan zouden de concessionarissen welligt hunne regten kunnen doen gelden op de reeds drooggemaakte slikken, op- en aanwassen, en dan zoude zich ook thans, bij het vaststellen van deze wet, de vreemde verhouding voordoen, dat het afdammen der Ooster-Schelde aan de concessionarissen van de Zuiderspoorwegen wordt opgedragen, terwijl eene vroegere concessie van datzelfde werk aan anderen nog niet opgeheven zoude zijn.

12. Het onderzoek van de finantiele voorwaarden van het spoorwegplan, bestaande zoowel in het waarborgen door den Staat van een zeker bedrag aan renten voor dividend en inkoop, als in het toekennen van Rijkssubsidien ter bestrijding der kosten van aanleg van bruggen en andere buitengewone werken, heeft mede aanleiding gegeven tot het uitdrukken van zeer verschillende gevoelens. Men was het vrij algemeen daaromtrent eens, dat die voorwaarden als hoogst belangrijke en in vele opzigten bezwarende offers, van Staatswege aan het tot stand komen van spoorwegen te brengen, moeten worden aangemerkt, en dat de beschouwing van deze finantiele aangelegenheid eenen overwegenden, ja beheerschenden invloed uitoefent op die van het geheele onderwerp. Vele leden waren van oordeel, dat de geldelijke bepalingen dezer concessien, voor zoover die den Staat betreffen, de krachten der schatkist te boven gaan. Dit bezwaar kan geacht worden dubbel te moeten wegen na de verklaring van den Minister van Finantien (1) „dat, zoo het noodig mogt bevonden worden om tot dekking der uitgaven, die de spoorwegen zullen vorderen, nieuwe lasten op de Natie te leggen, het hem niet aan den moed zal ontbreken om dat voor te stellen." Men zag dus in plaats van de toegezegde hulp aan vele gemeenten in hare finantiele ongelegenheid, en van de vermindering van sommige belastingen, waarop het uitzigt nu benomen werd, nog verhoogde lasten in het verschiet. Zoo als het plan dáár ligt, wordt er vooral voor de toekomst een ontzettend zware last op den Staat gelegd voor eene zaak die, ja wenschelijk, maar niet zoo noodzakelijk geacht kan worden, dat daaraan zulke buitengewoon groote sommen zouden mogen worden te koste gelegd.

Tot staving van hun gevoelen, dat hier inderdaad te groote offers van de schatkist gevergd worden, berekenden verschillende leden, dat de som der bijdragen, die naar het plan der Regering voor de onderscheidene spoorwegondernemingen in *zes* jaren tijds zou moeten worden verstrekt, *f* 27,100,000 bedraagt. Voegt men daarbij de kosten eener versmalling van het spoor op den Hollandschen spoorweg, begroot op eene som van *f* 1,420,000, welke maatregel toch niet achterblijven mag, zal de Regering haar doel bereiken met eene behoorlijke aansluiting van het Nederlandsche spoorwegnet, en neemt men dan verder in aanmerking, dat de Minister van Oorlog heeft verklaard deels voor de verdediging ten gevolge van den aanleg dezer spoorwegen, deels voor aankoop van geweren, deels tot verbetering van het defensiewezen *f* 10,700,000 te zullen behoeven, waarbij dan nog niet eens berekend zijn de uitgaven voor de *kazernering* ten laste van den Staat genomen; berekent men eindelijk daarbij de kosten van het maken van een kanaal door Holland op zijn smalst, geraamd op eene som van *f* 18,500,000, en die van *f* 15,000,000, welke de Minister van Kolonien begroot heeft voor het daarstellen der emancipatie van de slaven noodig te zullen zijn, — dan verkrijgt men een totaal bedrag aan buitengewone uitgaven van *f* 72,720,000, waarvan de opoffering voor de toekomst aan groote bezwaren onderhevig schijnt te zijn.

Doch het was vooral tegen de rentegarantie dat vele leden gemeend hebben zich te moeten verklaren. Met het oog op de toekomst kon men dezelve niet anders dan zeer bedenkelijk beschouwen. Wanneer men de aandacht vestigt op de afhankelijkheid, waarin het Vaderland zich ten opzigte van zijne finantiële belangen van de opbrengst der Oost-Indische bezittingen bevindt, en in aanmerking neemt dat aldaar nog onlangs moeijelijkheden zijn ontstaan en men in de Oost zelf eene vermeerdering van uitgaven, gepaard aan vermindering van inkomsten, te gemoet gaat, dan kon de band, waaraan de schatkist voor eene lange reeks van jaren door de overeengekomen waarborging van rente gelegd wordt, niet anders dan hoogst drukkend worden beschouwd. Daarenboven is uit een staathuishoudkundig oogpunt de rentegarantie over een zoo ruim aantal jaren niet goed te keuren. Sommige leden zeiden dat een spoorweg, die na verloop van 25 jaren het gewaarborgde rentebedrag niet opbrengen kan, ook niet geacht moet worden vatbaar te zijn om voortdurend te bestaan. Zij zagen hierin eene bevestiging van hun gevoelen, dat men hier eigenlijk met vermomde Staatsspoorwegen te doen heeft, en verklaarden nogmaals veel liever te zien dat die wegen door den Staat zelven wierden aangelegd.

Ook waren er leden, naar wier meening de Regering ten onregte geene proeven heeft genomen om op reeds gedane aanvragen eenige lijnen door particulieren te doen aanleggen. Er zijn reeds genoeg voorbeelden aanwezig dat, als een weg vatbaar is om goede opbrengsten te geven, het dan niet ontbreekt aan de zoodanigen, die zich aanbieden en in staat zijn om dit werk te ondernemen. Zij konden het niet goedkeuren, dat de Regering geen acht gegeven heeft op aanvragen om concessie gelijk die van de heeren Reerink c. s. en Dull en Co., welke naar hun inzien op veel voordeeliger voorwaarden dan de tegenwoordige zijn gedaan. Hoezeer overtuigd, dat de aanleg van spoorwegen altijd kostbaar zou zijn, was het hun onaangenaam, de overtuiging niet te hebben kunnen verkrijgen, dat de geraamde kosten het laagste cijfer dat mogelijk was uitdrukken. Men betreurde dat eene redelijke concurrentie steeds uitgesloten was geweest en dat aldus de kosten uit den aard der zaak hooger dan noodzakelijk was zijn geklommen. Men verklaarde ook niet bevreesd te zijn, dat er geene spoorwegen in Nederland zullen komen, bijaldien de de nu verleende concessien niet bij de wet bekrachtigd wierden. Eindelijk beweerden sommige leden dat aan het finantieel bezwaar, uit deze voordragt ontspruitende, te gemoet gekomen had kunnen worden, indien men besloten had, de thans in de schatkist aanwezige gelden grootendeels te besteden tot de uitvoering der voorgenomen werken en het waarborgen van het toegezegde bedrag aan rente. In dat geval zou een fonds, uit bijv. 25 à 30 millioen gulden in eens daar te stellen, in volgende jaren met batige sloten aan te vullen zijn, tot dat hetzelve bij magte ware aan al de voor den Staat uit dit wetsontwerp voortvloeijende verpligtingen te voldoen. Mogt eene genoegzame aanvulling van het fonds bij de uitkomst blijken onmogelijk te zijn, dan zou des noods in het ontbrekende door eene geldleening kunnen worden voorzien. — Hiertegen werd evenwel opgemerkt, dat men niet regt inzag, hoe de finantiele resultaten van zoodanigen maatregel gunstiger zullen zijn dan die van het plan der Regering. Buitendien is de door die leden aangeprezen weg thans door de Vertegenwoordiging bepaald verlaten door de aanneming der wet van 3 junij 1858 (Staatsblad n°. 32.)

13. Tegen de bezwaren, welke aldus met meerderen of minderen nadruk ten aanzien van de finantiele voorwaarden in het midden werden gebragt, stelden vele leden, die anders gaarne voor een goed deel deze bezwaren erkenden, hun gevoelen over dat, als men eindelijk tot het aanleggen van spoorwegen zal overgaan, het niet mogelijk is om daartoe zonder het verleenen van subsidiën en het waarborgen van een aanzienlijk bedrag aan rente te geraken. Zij zagen de toekomst niet zoo zwart gekleurd in als die door de tegenstanders was voorgesteld. Immers men nam van die zijde de houding aan, alsof door dezen maatregel aan allen voorspoed van 's Rijks finantien voor goed de bodem ingeslagen zou zijn. Zij meenden betere verwachtingen van de toekomst te mogen hebben. De te brengen offers toch, hoe aanzienlijk ook, staan in verhouding met het gewigt en de uitgestrektheid der werken, en beloven, zoo al geene regtstreeksche, dan toch stellig zijdelingsche voordeelen, daaraan evenredig. Naar hun inzien waren de beschouwingen der tegenstanders niet van overdrijving vrij te pleiten, vermits door hen, gedurende den ganschen termijn van de rentegarantie, de opbrengst der spoorwegen, als van geene beteekenis, over het hoofd gezien en de mogelijkheid althans eener terugbetaling van de te geven bijdragen niet in rekening gebragt wordt. Daarenboven is het tijdstip, waarop die bijdragen thans gevraagd worden, gunstig te noemen. Het schijnt dus beter daartoe nu over te gaan, dan om de daarstelling van spoorwegen door het geheele Rijk weder aan de wisselvalligheden prijs te geven, waaraan deze maatregel tot nu toe blootgestaan heeft en bij uitstel welligt nog lang onderworpen zal blijven. Zij meenden genoegzaam vertrouwen te kunnen stellen in het beleid der Regering ten opzigte van deze belangrijke aangelegenheid, om over verscheidene bezwaren heen te stappen. Zij beschouwden ook eene rentegarantie over een ruim tijdperk van jaren als het beste middel om in de bestaande behoefte te voorzien. Zij verwachtten dat het volle bedrag daarvan niet gevorderd zal worden, en voegden er bij, dat het niet meer dan billijk is te achten, indien ook het volgend geslacht de lasten moet helpen dragen, waarvan het de vruchten zal genieten. Zij meenden toch dat het verleenen van genoegzame subsidien voor den aanleg dezer werken door de schatkist in de eerstvolgende jaren niet zou kunnen gedragen worden.

Deze laatste redenering werd door sommige tegenstanders nog wedersproken. Volgens hen waren door het tegenwoordig geslacht reeds zoovele lasten op het nageslacht gelegd, dat men er eer naar omzien moest die te verminderen, dan er aan denken om daarbij nog zulk een aanzienlijken last te voegen. Zij zouden daarom verre de voorkeur gegeven hebben aan groote subsidien boven de rentegarantie, vermits die bijdragen niet in eens betaald, maar over een aantal jaren verdeeld hadden kunnen worden.

14. Te dezer zake werd de vraag gedaan, of men de jaarlijksche bijdrage, waaraan de Regering de voorkeur gegeven heeft, wel als eene eigenlijke rentegarantie kan aanmerken? Immers niet aan de aandeelhouders der maatschappij, maar aan de vennootschap, waarop de concessie overgaat, is een zeker bedrag van rente gewaarborgd. Kunnen de exploitatie-kosten niet genoegzaam worden gedekt, dan zullen de aandeelhouders een geringer bedrag aan dividend erlangen. Men vreesde dat die omstandigheid, gepaard met de bepaling van art. 49 van het Wetboek van Koophandel, zeer hinderlijk zal zijn aan het verkrijgen der benoodigde kapitalen, en betwijfelde zeer, of het mogelijk zal wezen op die wijze de zaak tot stand te brengen.

Ook door andere leden zijn redenen aangevoerd, die hen de vrees deden koesteren, dat voor deze groote onderneming geene genoegzame kapitalen te verkrijgen zullen zijn. De bepalingen van artt. 41 en 43 van het Wetboek van Koophandel schijnen hier zeer in den weg te staan. De aandeelen in het kapitaal der vennootschappen zullen op de geldmarkt niet dan zeer bezwaarlijk verhandelbaar zijn, daar de ondervinding leert, dat aandeelen op naam, waarvan het volle bedrag niet gestort is, altijd uiterst moeijelijk zijn te plaatsen. Men vroeg, of het in het stelsel der Regering niet raadzaam zou geweest zijn, indien men, ter bevordering der onderneming, in dit geval eene afwijking van de aangeduide voorschriften van het Wetboek van Koophandel had voorgesteld. Ook zijn de bepalingen in de beide concessien (art. 58 Noorderspoorweg en 60 Zuiderspoorweg), betreffende het geval van vervallen-verklaring der concessie en ontbinding der vennootschappen, in dit opzigt nadeelig te achten. „Dan wordt de verkoopwaarde van de wegen, het materieel en wat tot een en ander behoort, geschat door drie deskundigen, van weêrszijden een, en de derde door den Hoogen Raad te benoemen. *De Staat betaalt alsdan de door die drie deskundigen geschatte waarde, verminderd met 20 per cent.*" Dit laatste achtte men hoogst bezwarend voor de geldschieters, vooral nadat de waardering door deskundige scheidsmannen op de voorschreven wijze heeft plaats gehad.

15. In verband met de bepaling, dat, na afloop van den termijn van 99 jaren, voor de concessien bepaald, of zooveel vroeger als het kapitaal der vennootschap geheel zal afgelost zijn, de wegen met het materieel en alles wat tot een en ander behoort aan den Staat vervallen, kon men zich geene juiste rekenschap geven van de wijze, waarop dat doel zal worden bereikt. Men vraagde mitsdien:

1°, in welke verhouding het jaarlijksch bedrag der rentegarantie, aan de vennootschap voor te schieten, door deze tot aflossing van schuld en tot het betalen van rente zal worden besteed; met andere woorden: hoeveel van dat geld voor aflossing, hoeveel voor rentebetaling zal worden bestemd;

2°, of in de artt. 94 en 96 van de concessie voor de Noorder- en Zuiderspoorwegen een genoegzaam middel voor den Staat gelegen is om te zorgen dat met de aflossing van het kapitaal der vennootschap, waarbij de Staat blijkbaar zoo groot belang heeft, geregeld voortgegaan wordt.

16. Na deze overwegingen van meer algemeenen aard, waarbij echter, gelijk uit het voorafgaande blijkt, meermalen tot bijzondere deelen van deze voordragt afgedaald werd, is men in de afdeelingen opzettelijk genaderd tot het onderzoek van het wetsontwerp zelf en heeft men in de eerste plaats de aandacht gevestigd op den vorm, waarin deze wetsvoordagt bij de Kamer is overgebragt. Men maakte de opmerking, dat daaraan ontbreekt eene officiele mededeeling van de beide concessien voor den Noorder- en den Zuiderspoorweg, zoowel als van de beschikkingen des Konings, krachtens welke deze concessien zijn verleend. Ofschoon dezelve geen bestanddeel van de wet uitmaken, strekt die wet echter alleen tot bekrachtiging van eenige artikelen van de beide verleende concessien. Men had dus mogen verwachten dat er een door den Minister van Binnenlandsche Zaken behoorlijk gewaarmerkt afschrift van elke dier concessien bij het wetsontwerp ware gevoegd geweest. Wel zijn die concessien voor de Tweede Kamer gedrukt en aldus ter kennis van de leden der Eerste Kamer gekomen. De concessie van den Noorderspoorweg is ten gevolge van daarin sedert de aanbieding van het vroeger wetsontwerp aangebragte wijzigingen, herdrukt geworden. Die van den Zuiderspoorweg daarentegen voert steeds het nommer der vorige wet, zonder dat in de stukken, behoorende tot dit wetsontwerp, daarheen uitdrukkelijk wordt verwezen. Men wenscht de ernstige aandacht der Regering op dit punt te vestigen, omdat, waar het zoo belangrijke zaken betreft, een zoo beduidend gebrek in den vorm tot zeer nadeelige gevolgen aanleiding zou kunnen geven.

17. Enkele leden meenden deze voordragt in het naauwste verband te moeten beschouwen met het voornemen om het bestaande spoor van den Hollandschen spoorweg te versmallen en het plan betreffende het maken van een kanaal door Holland op zijn smalst. Intusschen is het eerstgemelde ontwerp door de Tweede Kamer voor alsnog niet goedgekeurd, omtrent het tweede is nog geen besluit genomen; vermits echter de tegenwoordige voordragt met die beide door de Regering voorgestelde maatregelen in hunne schatting als het ware een geheel uitmaakt, hadden zij gewenscht dat de zaak der spoorwegen eerst later behandeld wierd, nadat omtrent de beide andere onderwerpen zoude zijn beslist.

Ook gaf de onbillijkheid, welke sommige leden meenden dat in deze wet gelegen is met betrekking tot het belang van enkele provinciën, hun aanleiding om het verlangen uit te drukken dat, zoodra de finantien van den Staat zullen toelaten om daarin te voorzien, alsdan aan die lijnen de voorkeur zal worden gegeven, welke nu nog ontbreken, in het bijzonder in Noordholland en in Friesland. Sommige leden zouden de voorkeur gegeven hebben aan het verleenen van eene concessie voor al de thans voorgestelde werken aan dezelfde personen. Zij meenden dat daardoor de nadeelige gevolgen eener mededinging van weerszijden zoowel voor het verkrijgen van geld als van werklieden en materieel had kunnen worden vermeden.

18. Verscheidene leden hebben de aandacht gevestigd op de omstandigheid, dat er in de concessien geene waarborgen gegeven zijn, waardoor de concessionarissen verpligt kunnen worden om de verschillende spoorwegen in tijds te voltooijen en in exploitatie te brengen. Wel is voor elk dier wegen de uiterste termijn bepaald, binnen welken dit zal behooren te geschieden; maar aan de Regering is geene genoegzame magt gegeven om intusschen de concessionarissen te noodzaken, den noodigen voortgang met de vereischte werken te maken. Men kan zich in dit opzigt niet tevreden stellen met de waarborgen, welke de concessionarissen persoonlijk aanbieden, om in hunnen ijver en voortvarendheid vertrouwen te stellen, want de concessien gaan van dezen over op vennootschappen, waarvan het bestuur nog onbekend is. Men wenschte dus te weten hoe de Regering in deze leemte zal voorzien. Enkele leden waren van oordeel dat het onmogelijk was daaromtrent iets in de concessien te bepalen, tenzij men aan de Regering eene magt wilde toekennen, die alle verhouding te boven zou gaan. Zij dachten dat men beter deed met particulieren vrij te laten in hunne handelingen, wilde men voldoende uitkomsten erlangen. Van de andere zijde werd daarop geantwoord, dat zulks in het algemeen waar kon zijn, maar dat deze zaak in het bijzonder van te groot belang is en te groote opofferingen vereischt, om niet naauwkeurig zorg te dragen dat de Regering bij magte zij om over den voortgang der werken een aanhoudend en behoorlijk toezigt uit te oefenen.

19. Met het oog op het antwoord door de Regering laatstelijk op art. 17 van de eerst voorgedragen concessie van den Noorderspoorweg gegeven (zie Memorie van Beantwoording, XLVIII, n°. 8, blz. 33), is door enkele leden gevraagd, of het in de bedoeling van gemeld artikel ligt, dat de Minister van Binnenlandsche Zaken de bij de slot-alinea bepaalde uitzondering zou kunnen toepassen, niet slechts op gedeelten van, maar op al de werken en leveringen tot den aanleg der wegen, en hunne exploitatie behoorende. — Eene aanneming bij *forfait absolu* kon door die leden niet worden goedgekeurd.

20. Op de hierboven reeds aangehaalde artt. 58 en 60 der concessien voor de Noorder- en Zuiderspoorwegen is ook nog de aanmerking gemaakt dat, zoodra de Staat zich in de noodzakelijkheid zien zal om zich, overeenkomstig die bepalingen, in het bezit te stellen der wegen en van al hetgeen daartoe behoort, er alsdan Staatsspoorwegen zullen zijn, waarvan de kosten onmiddelijk betaald moeten worden. Sommige leden achtten dit zeer bezwarend, omdat het niet denkbaar is dat de schatkist in staat zoude zijn om zulke groote sommen in eens te voldoen. Het verkrijgen van kostbare Staatsspoorwegen is het gevolg van deze artikelen, wanneer men die toepast: en wil men ze niet toepassen, waartoe dan deze bepalingen geschreven?

21. Bij de artt. 76 en 78 der beide concessien wordt bepaald, dat de bestaande of te maken algemeene wetten en verordeningen op het stuk van de politie der spoorwegen van toepassing zijn op de geconcessioneerde. Waartoe dan, vroeg men, bij diezelfde concessien verschillende bepalingen opgenomen, die in de politiewet op de spoorwegen reeds geschreven staan?

22. Eindelijk is nog door eenige leden twijfel geopperd omtrent het regt verstand van art. 82 der concessie voor de Noorderspoorwegen. De woorden: *het geheele bedrag van het daarvoor verschuldigde* enz. moeten volgens de regelen der taal terugslaan op het onmiddellijk voorafgaande „*eene jaarlijksche rente van vier en een half ten honderd.*" Daaruit zou, blijkbaar tegen de bedoeling van het artikel, kunnen worden afgeleid, dat die jaarlijksche rente eene som van een en een half millioen gulden zou kunnen bedragen. Uit hoofde van dezen grammaticalen twijfel wenschten deze leden omtrent dit punt eene bepaalde verklaring van de Regering uit te lokken.

(*) In de zitting der Tweede Kamer van 14 november ll. Bijblad blz. 183.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. & C. A. VAN REYN, te Rotterdam.